

יחידת סקרי טבע עירוני החברה להגנת הטבע

יעל זילברשטיין-ברזידה

החברה להגנת הטבע
היחידה לטבע עירוני

הזמן קצר וההצגה מרובה

- מהו טבע עירוני
- מהו סקר טבע עירוני
- פעילות יחידת סקרי טבע

צוות יחידת סקרי טבע עירוני

זיהוי מינים בשטח

הצבת מצלמות תנועה

הצבת גלאי עטלפים

סקר בתי גידול לחים

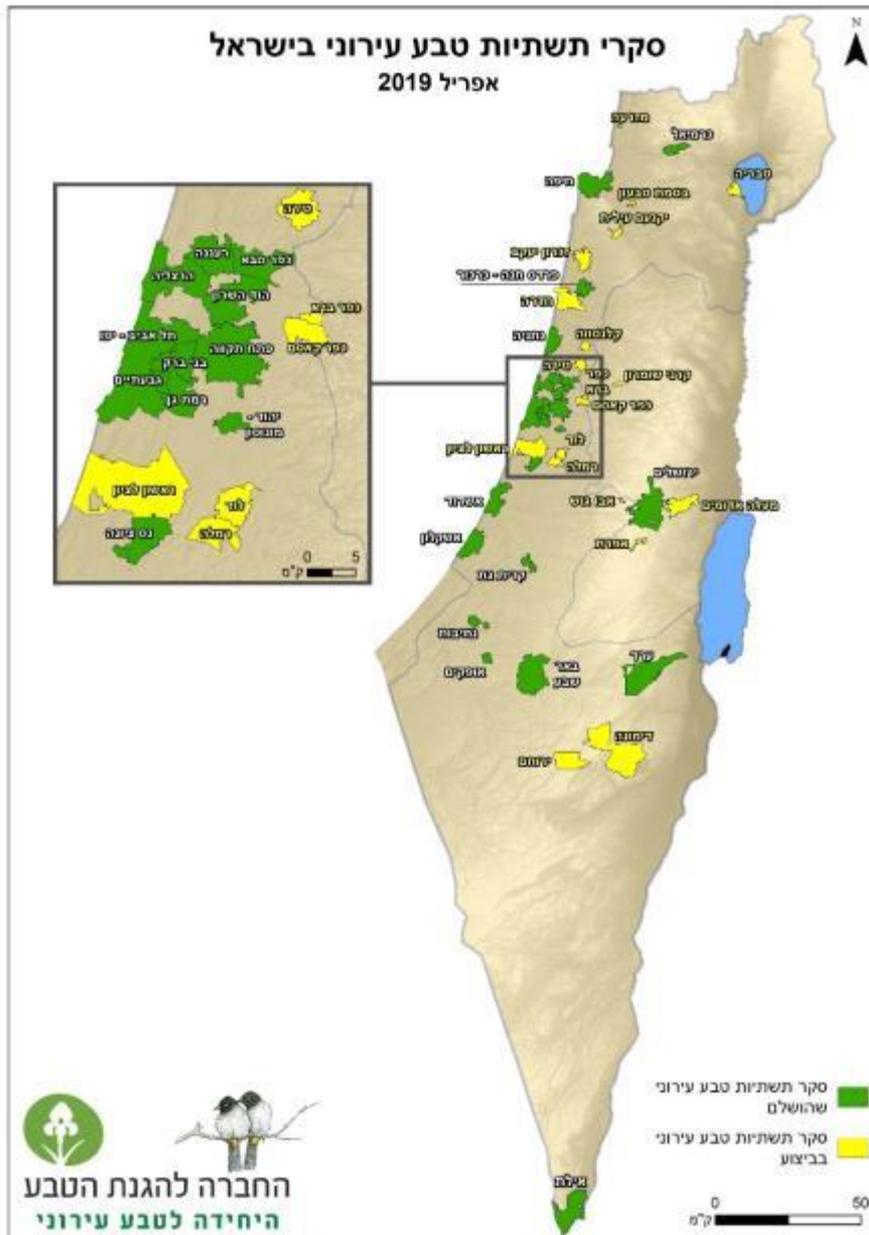

סקר ימי

תצפיות ורשימות מינים

ערים שערכו/עורכות סקרי טבע עירוני (כ-50)

- ירושלים
- תל אביב
- בני ברק
- פתח תקווה
- גבעתיים
- רעננה
- רמת גן
- ראשון לציון
- הרצליה
- חיפה
- נתניה
- כפר סבא
- פרדס חנה-כרכור
- נס ציונה
- אשדוד
- אשקלון
- באר שבע
- נתיבות
- ירוחם
- בית שמש
- מעלה אדומים
- ערד
- אילת
- יהוד מונסון
- אופקים
- קריית גת
- כרמיאל
- טבריה
- לוד
- רמלה
- זיכרון יעקב
- בסמת טבעון
- אבו גוש
- כפר קאסם, כפר קרע
- טירה, קלנסווה
- מזרעה
- חדרה (?)
- יקנעם עילית
- טירת הכרמל
- אפרת
- דימונה
- קרני שומרון

22

הרצליה

23

כרמיאל

24

בסמת טבעון

25

יקנעם עילית

26

לוד

27

רמלה

28

נתיבות

סקר טבע עירוני כרמיאל

הסקר נערך על ידי החברה להגנת הטבע

סטטוס הסקר: בביצוע בשנת 2018

המסמך המלא יעודכן בהמשך

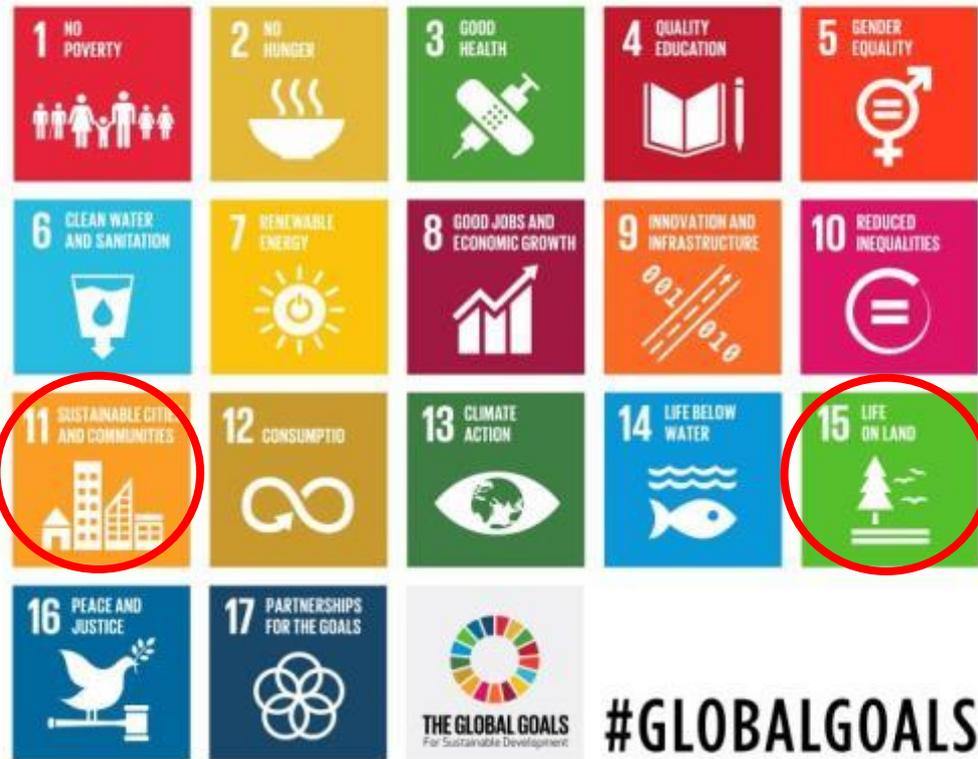
עירוניות היא המציאות העולמית החדשה

- עיור – מגמה כלל-עולמית ובעלת השפעה מרכזית על משאבי הטבע.
- משנת 2008, כמחצית מאוכלוסיית העולם מתגוררת בערים (בישראל כ- 92%).
- לערים יש השפעה ישירה ועקיפה על המגוון הביולוגי, הן בשטחי השיפוט העירוניים והן בשטחים המספקים משאבים לתושבי הערים.

THE GLOBAL GOALS

For Sustainable Development

SDG 11

11.1

By 2030, ensure access for all to adequate, safe and **affordable housing** and basic services and **upgrade slums**

11.2

By 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving **road safety**, notably by expanding **public transport**...

11.3

By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable **human settlement planning and management**...

11.4

Strengthen efforts to protect and safeguard the world's **cultural and natural heritage**

11.5

By 2030, significantly reduce the number of deaths and the number of people affected and substantially decrease the direct economic losses relative to global gross domestic product caused by disasters, including water-related disasters, with a focus on protecting the poor...

11.6

By 2030, reduce the adverse per capita environmental impact of cities, including by paying special attention to **air quality** and municipal and other **waste management**

11.7

By 2030, provide universal access to safe, inclusive and accessible green and **public spaces**, in particular for women and children, older persons and persons with disabilities

11.a

Support positive economic, social and environmental links between urban, peri-urban and rural areas by strengthening **national and regional development planning**

11.b

By 2020, substantially increase the number of cities...adopting and implementing integrated policies and plans towards inclusion, resource efficiency, mitigation...**adaptation to climate change, resilience to disasters**, and...disaster risk management...

11.c

Support least developed countries, including through financial and technical assistance, in building sustainable and resilient buildings utilizing local materials

בעבר- מבט על הטבע בנפרד מהערים

- הגישה "המסורתית" – הגנה על ערכי הטבע רחוק מהאזורים העירוניים.
- ניהול השמורות באחריות המדינה (רשות הטבע והגנים).
- לרשויות המקומיות לא היה תפקיד בשמירה על הטבע.

גבעת התנ"ך- ירושלים

אתגר אבולוציוני חדש

ירושלים 2007

ירושלים 1905

באר שבע 2011

באר שבע 1911

חדרה 2016

חדרה 1925

טבע עירוני – תופעות טבע ומערכות טבעיות המצויות בתחום הרשות המקומית

מערכות טבעיות מתפקדות בתוך תחום הקו הכחול העירוני

מדרונות נחל שיח, חיפה

הרי ירושלים, מכלול נחל גילה

הגבעות המזרחיות, קרית גת

חולות אשדוד

עושר בתי גידול - כולל בתי גידול בסכנת הכחדה

תופעות טבע נקודתיות בשטחים בעלי יעוד ותפקוד מגוון

פריחת סתונית, ירושלים

צב יבשה, מין בסכנת הכחדה, גבעתיים

קן של צופית, גבעתיים

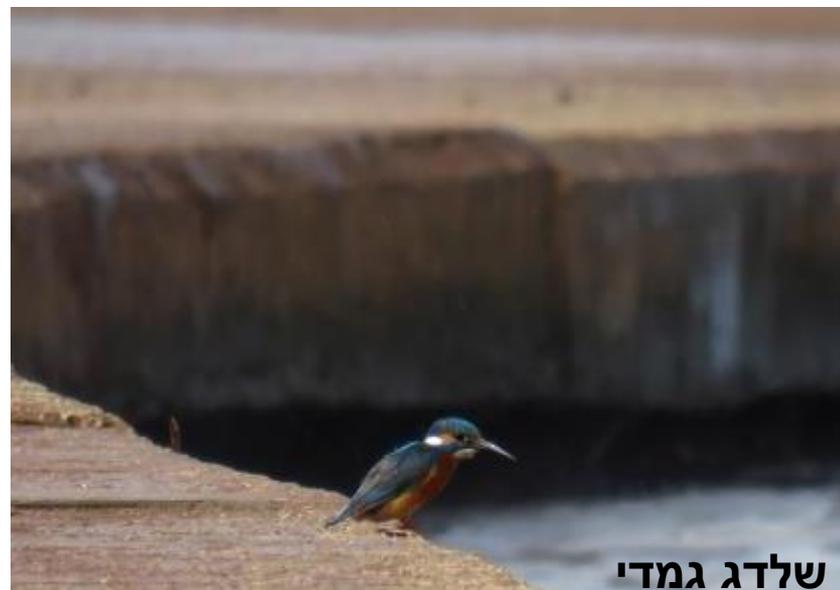

יער פארק של אלה אטלנטית, ירושלים

מגוון מיני בעלי חיים

נחשתית הקוצים

שלדג גמדי

צב ים

קורמורנים

מגוון מיני צומח נדירים ובסכנת הכחדה

תגובת המערכת הטבעית לפיתוח עירוני

הסתגלות

בז אדום

שגשוג

תן זהוב

הכחדה

צבי ארץ ישראלי

חדירה והתבססות של מינים

מיינה מצויה

תרומתן של תשתיות טבע עירוני

- תרומה לשמירת המינים והמגוון הביולוגי.
- תוכן לפעילות חינוך, תרבות, פנאי ונופש לתושבי העיר.
- מוקדי תיירות בעיר.
- חיזוק הקשר לטבע, סיוע להעצמה קהילתית ולמיצוב דמותה הייחודית של העיר.
- חסכון בעלויות תחזוקה בהשוואה לעלות התחזוקה של שטחים מגוננים.
- מיתון מפגעים סביבתיים (רעש, הצפות וזיהום אויר).
- השפעה על האקלים העירוני - מיתון טמפרטורות, ניהול נגר עירוני.

הטבע העירוני מספק שירותי מערכת אקולוגית חיוניים

בריכת יער- וויסות נגר עילי, החדרת מי תהום

יער חדרה- וויסות אקלים וטיהור אוויר

רכס הכורכר וחוף הים- פנאי ותיירות

פריחה בפארק השרון- הדברה ביולוגית והאבקה

אתגרים בניהול טבע בעיר

תן בפארק הירקון

שילוט האוסר על האכלת יעלים, מצפה רמון

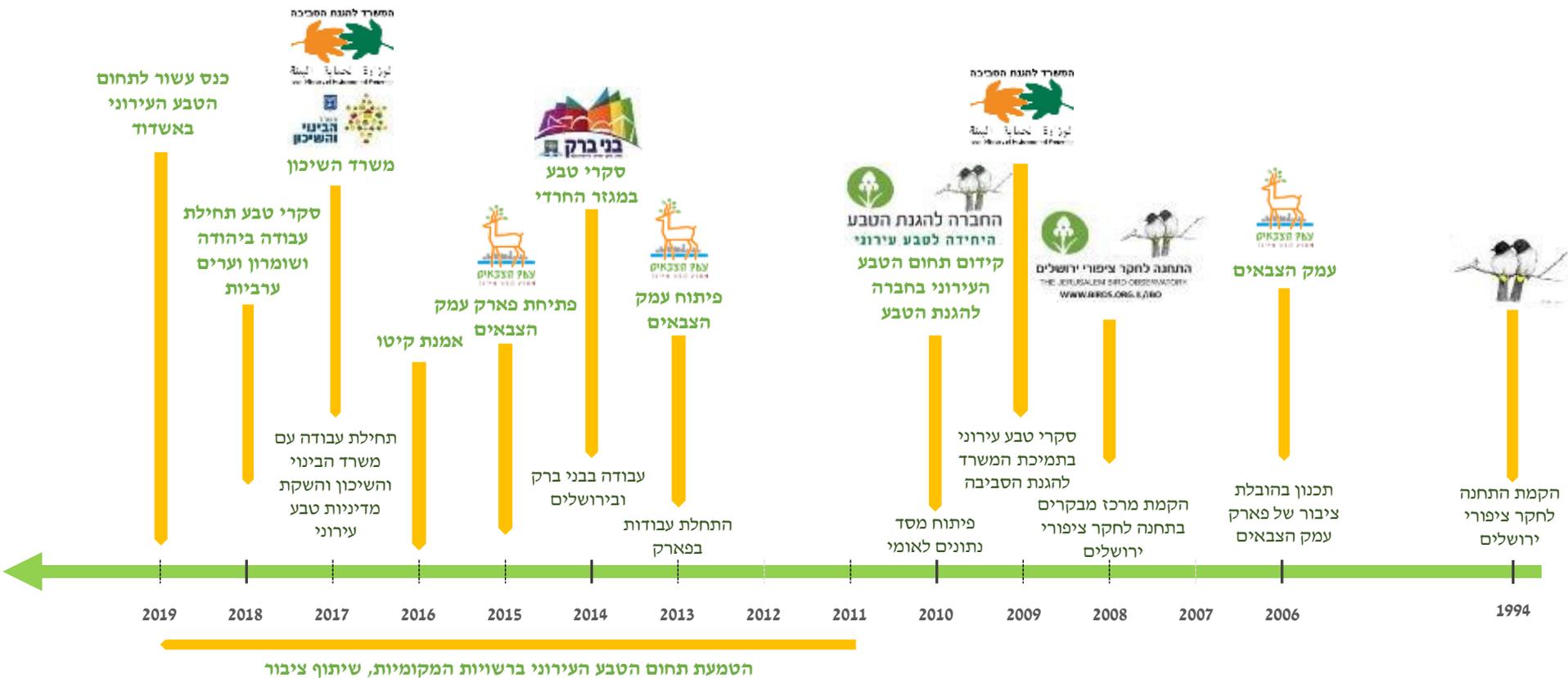
עורב הודי, אילת

יעל מחטט בפח שאינו חסין נבירה, אילת

טבע עירוני – אבני דרך עיקריות

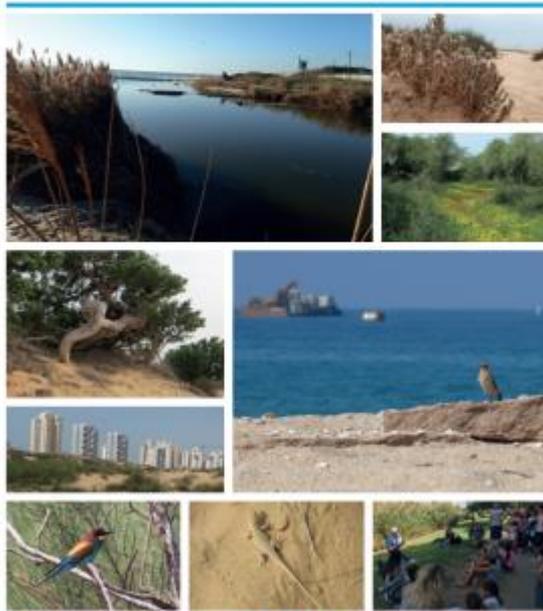

תוצרי סקר תשתיות טבע עירוני

יצירת מסד נתונים לצורכי תכנון וניהול שוטף של הטבע בעיר

סקר תשתיות טבע עירוני אשדוד

דצמבר 2016

הסקר בוצע במסגרת של ידי חידוש למבצע עירוני בתיבת לוגנת והובע במסגרת המשרד לוגנת המבצע

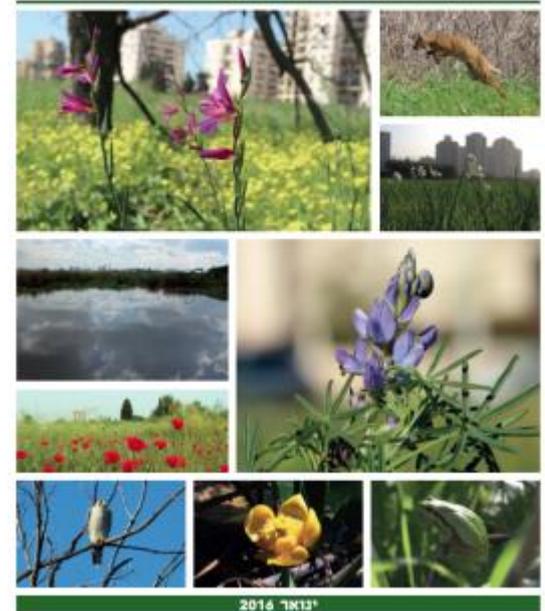
סקר תשתיות טבע עירוני רעננה

דצמבר 2016

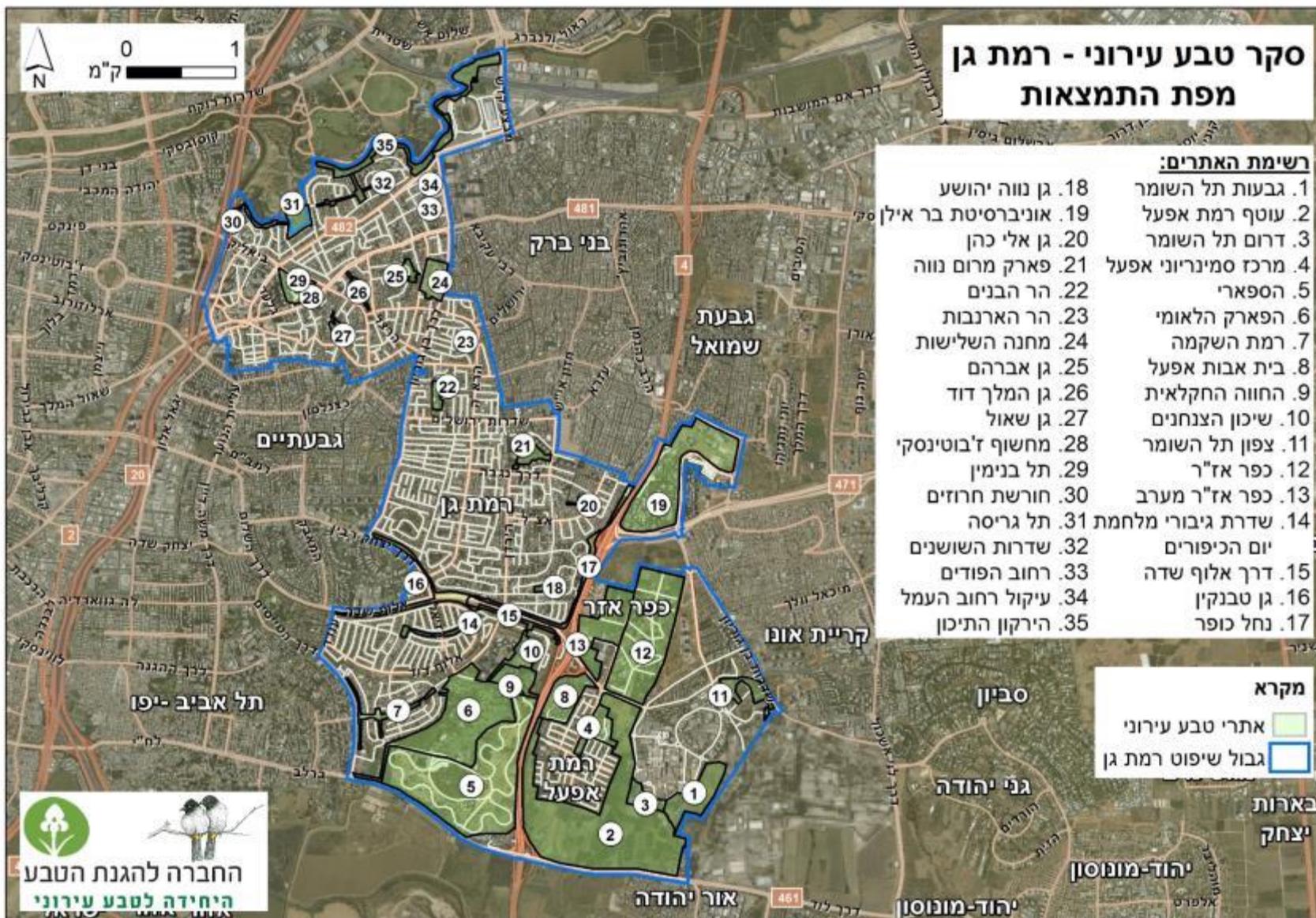

סקר תשתיות טבע עירוני פתח תקוה

ינואר 2016

חלוקת העיר לפוליגונים (אתרים)

תוצרים - כרטסות אתרים

החברה להגנת הטבע
היחידה לטבע עירוני

المسجد لامنحة الحبيبة
الوزارة لحماية البيئة
Ministry of Environmental Protection

B E R K A C H A

סקר טבע עירוני - נס ציונה

גבעות הכורכר

אתר מספר 21

תכניות מאושרות בשטח האתר

1/1/03 - שטחים תקלאיים.

תכניות עתידיות בשטח האתר

חסר מידע

תכנית בשטח האתר

שטחים פתוחים טבעיים וכתמים קטנים של שטחים תקלאיים פעילים ונטושים.

<ul style="list-style-type: none"> ■ שטח ציבורי פתוח ■ דרך קיסמלאשיות-מבולת ■ דרך מומנת ■ מגורים מיוחד ■ בניי משק ציבור ■ מגורים ב ■ מגורים ג 	<ul style="list-style-type: none"> ■ שטח ציבור ■ חלקות ■ שטח ציבורי פתוח ■ דרך קיסמלאשיות ■ שביל ■ דרך משולבת קיימת
---	--

צומח:

מערכת הנומף העשירה והמגוונת ביותר בעיר: 270 מינים, עשרות נדירים מתוכם 8 בסכנת הכחדה. רוב שטח האתר מורכב שיחיות ובתות אופייניות לסוחר: מגוון שיחים ובני-שיח ביניהם שכבה עשבונית מגוונת הכוללת גיאופיטים רבים. בשטחי החלקאות (פעילה/עוזבה) מגוון נמוך ברברב.

מיני דגל: אירוס הארגמן, אזובין דגול, שמשונית הסיפין, שום תל-אביב.	מינים אדומים: אזובין דגול, אירוס הארגמן, גלובית פלשתית, דבקת פלשת, מקור-חסידיה תמים, קחון פלשת, שמשונית הסיפין, תלת-מלען ארוך.
בעלי חיים: עיקר המינים מיני חורש ומתמחים בשטחים פתוחים. בשטח מגוון זוחלים, הכולל אנוכסיה גדולה של שני מינים "אדומים" גבי-יבשה מצוי ושנונית שפלה.	מיני דגל: שרקיק מצוי, חוחית, צב-בשה מצוי, שנונית שפלה, מסבוען מדברי.

המלצות:

שימור מלא נאחד מאתר הליבה החשובים ביותר בעיר ובצפון פלשת. חסימת האזור בפני רכב שטח ושקום שטחים פגיעים. טיפול מקיף במקומות צמחייה פולשת. הסדרת שבילי הליכה "יעדיים". שקום אקולוגי של שטחי החלקאות נטושים ושל שטח בריכות החימצון הנוטו.

החברה להגנת הטבע
היחידה לטבע עירוני

المسجد لامنحة الحبيبة
الوزارة لحماية البيئة
Ministry of Environmental Protection

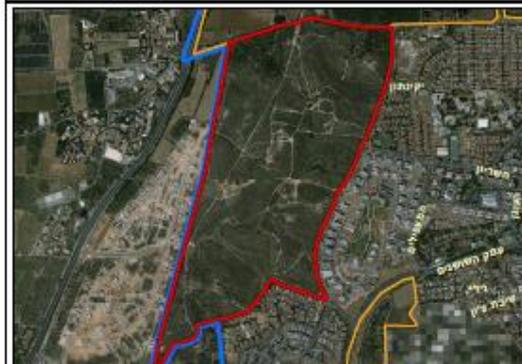

B E R K A C H A

סקר טבע עירוני - נס ציונה

גבעות הכורכר

אתר מספר 21

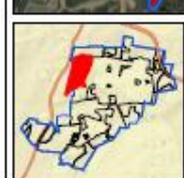
מידע כללי:

שטח: 780 דונם

מיקום: בין הישוב אירוס לחיבור דרך גבעות הכורכר. בצפון אגוד באתר 22 ובדרום בשכונת שמורת מלב.ב.

נגישות: גישה מדרכי עפר היוצאות מרחוב דרך גבעות הכורכר ודרך עפר הממשיכה את רחוב המאה ואחד מערבה.

קישוריות: חלק ממכלול שטחים פתוחים גדול יחד עם אתרים 22,23,24 ושדות בין-נס ציונה לראשון לציון.

סופוגרפיה:

שטח גובה מהסביבה, גבעות סוכר וצמקים.

תשתיות קליטת קהל: שביל הליכה, אופניים ו-4X4, מעט חורשות קטנות עם צל, שיחית פה ושם.	מסדות חינוך: קרת חינוך בן-גוריון, ח'ב גולדה, האוניברסיטה הפתוחה, ב"ס אירוס, ב"ס פולג.
מפגעים:	
<p>המפגע הבולט ביותר באתר הוא שביל הרכב הרבים והלא מוסדרים שחוצבים בגבעות. מלבדם יש צמחייה פולשת פרו-ושם בה בולטים המינים: לנטנה ססגונית, שיטה כחלחלה וחמצין נטו. כמו כן, מעט גרסאות ופסולת בניין.</p>	<p>מתחם גבעות הכורכר הגדול של העיר. שטח טבע גדול המשמש כאתר טבע מרכזי בו מתקיימת פעילות פנאי רבה ובו ערכי טבע רבים ומגוונים. באתר מוקדי פריחה רבים, בהם בולט אירוס הארגמן, בעמקים שטחי פרדסים נטושים המכילים צומח סוכך הכולל מינים מקומיים לצד מינים פולשים.</p>
מקורות מידע נוספים:	

כתב העת "רמ"ס" כתב על נושא זה בסיועם בארץ ישראל, גיליון 13. הנומף בגבעות הכורכר של בית ענבר, שקוליק, י. בעריכת שמידע, א. ופולג, ג. אתר האינטרנט: הצמחים בסכנת הכחדה בישראל, רט"ג, מבוסס על הספר האדום, מאת שמידע, א. פולג, ג. פרומן-ספיר, א.

סקר טבע עירוני - נתיבות
שדות יזרעם

אתר מספר 2

ממצאים	פירוט
1	צמח סדיר ייחודי רחמים שיתלים
2	צמחי מים וסביבה לחה חישת קנים
3	צמחי מים וסביבה לחה ריסוד חמק
4	עץ בולסו/ מיוחד קווארניה מרשימה ובוש לצידה
5	צמחי מים וסביבה לחה חישת קנים גדולה
6	צמח סדיר ייחודי עוטניות (לא ודאי)
7	צמחי מים וסביבה לחה ריסוד נאנה תרבותית - שטח לח
8	צמחי מים וסביבה לחה חישת קנים
9	צמח סדיר ייחודי דודר הקורים
10	בית גידול לח עונתי מכאן דוחרמה מים בתעלת המסילה עם משט צמחיית מים
11	צמח סדיר ייחודי מקבץ עמא חום
12	צמחי מים וסביבה לחה חישת קנים אפנים
13	עץ בולסו/ מיוחד שני עצי תאנה
14	עץ בולסו/ מיוחד שדרת עצי ברש
15	מקדחת עיני אחרות פסגות ובעות אסון, תפנית נפי
16	צמח סדיר ייחודי שיח רותם

סקר טבע עירוני - נתיבות
נחל בווה

אתר מספר 1

מבט כללי

מרבד כלניות

ירוק-כנף מפספס על דבורנית דינסמור

גירית מצויה

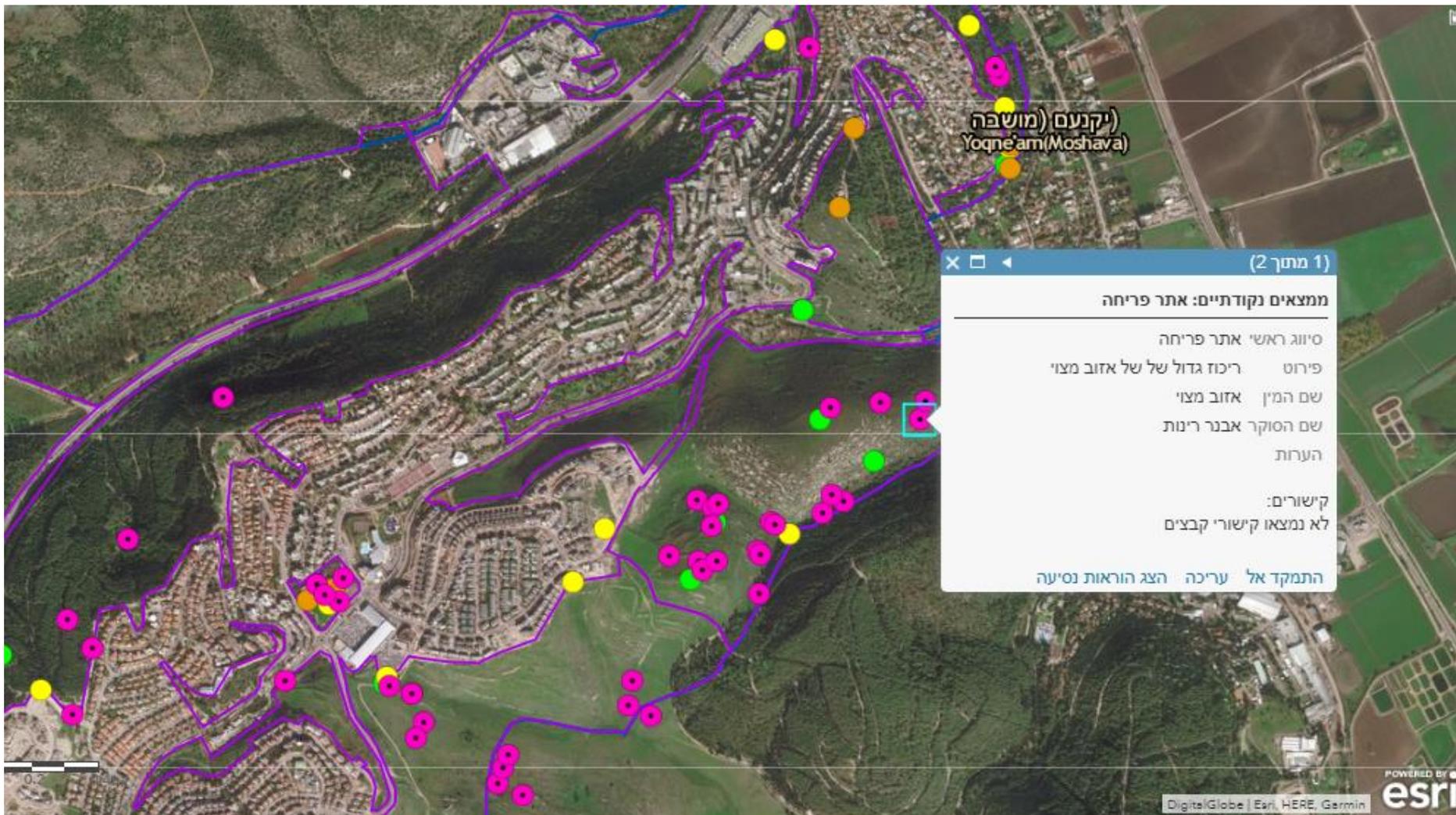

קוקיה מצויצת

רשימת מיני צומח				
שם הצמח	שם מדעי	שכיחות	סטטוס	אדמית
1. אזוב מצוי	<i>Urospermum picroides</i>	נפוץ		
2. אספסת מצויה	<i>Medicago polymorpha</i>	נפוץ		
3. ארובות שטבטות	<i>Polygonum equisetiforme</i>	נפוץ		
4. בזבזן מפורץ	<i>Verbascum sinuatum</i>	נפוץ		
5. בחמית רגוות	<i>Bromus tectorum</i>	מצוי		
6. בחמית ספרדית	<i>Bromus madritensis</i>	מצוי		
7. דליק מצוי	<i>Silybum marianum</i>	נפוץ		
8. גומא חום	<i>Cyperus fuscus</i>	נדיר		
9. מזר קיפח	<i>Daucus carota</i>	נפוץ		
10. גליסוגה קטנת-פרחים	<i>Galinsoga parviflora</i>	נדיר		
11. דבקה דפנית	<i>Gallium aparine</i>	מצוי		
12. דורית אים-מבא	<i>Sorghum halepense</i>	נפוץ		
13. דהטן שעיר	<i>Bidens pilosa</i>	אין נתון	פולש	
14. דחנית השלחן	<i>Echinochloa colonum</i>	מצוי		
15. דרדר בלתי מזוהה	<i>Centaurea sp.</i>	אין נתון		
16. רהג מצוי	<i>Ahagi graecorum</i>	מצוי		
17. ויתביה משכרת	<i>Withania somnifera</i>	מצוי		
18. זון אשון	<i>Lolium rigidum</i>	נפוץ		
19. זקק שעיר	<i>Hyparrhenia hirta</i>	נפוץ		
20. זקן-תיש ארוך	<i>Tragopogon coelestis/riolus</i>	מצוי		
21. חבלבל המשי	<i>Convolvulus stachydifolius</i>	נדיר		
22. חבלבל השדה	<i>Convolvulus arvensis</i>	נפוץ		
23. חוח עקוד	<i>Scolymus maculatus</i>	נפוץ		
24. חלבוב מצוי	<i>Euphorbia pepus</i>	נפוץ		
25. חלמית בלתי מזוהה	<i>Malva sp.</i>	אין נתון		
26. חלמית קטנת-פרחים	<i>Malva parviflora</i>	נפוץ		
27. חנק מחודד	<i>Cynanchum acutum</i>	נדיר		
28. חסת המצפן	<i>Lactuca scariola</i>	נפוץ		
29. חפורית מצויה	<i>Phalaris brachystachys</i>	מצוי		
30. חרדל השדה	<i>Sinapis arvensis</i>	נפוץ		
31. חרדל לבן	<i>Sinapis alba</i>	נפוץ		

רשימת בעלי החיים שנצפו באתר		
שם המין	שם מדעי	סיכון אזורי (לפי הספר האדום)
זוחלים		
חרדון מצוי צפוני	<i>Stellagama stellio</i>	לא בסכון
צב-יבשה מצוי	<i>Testudo graeca</i>	יעדרו בסכנה
יונקים		
ארנבת מצויה	<i>Lepus capensis</i>	לא בסכון
גורת מצויה	<i>Meles meles</i>	לא בסכון
דובן הודו	<i>Hystrix indica</i>	לא בסכון
צבוע ממוספס	<i>Hyaena hyaena</i>	בסכנת הכחדה
שועל מצוי	<i>Vulpes vulpes</i>	לא בסכון
תן זהוב	<i>Canis aureus</i>	לא בסכון
עופות		
אפנית בקר	<i>Bubulcus ibis</i>	לא בסכון
בולבול ממוסקף	<i>Pychonotus xanthopygus</i>	לא בסכון
בז מצוי	<i>Falco tinnunculus</i>	לא בסכון
בז נודד	<i>Falco peregrinus</i>	חורף לא-שכיח
בז ציד/טוֹשֵׁקִים	<i>Falco biarmicus / cherrug</i>	חורף נדיר
ברכייה	<i>Anas platyrhynchos</i>	לא בסכון
גבתן אדום-סקר	<i>Emberiza caesia</i>	חורף מצוי
גבתן זגים	<i>Emberiza hortulana</i>	חורף מצוי
גבתן שפוחי	<i>Miliaria calandra</i>	לא בסכון
דאה שחורת-כתף	<i>Elanus caeruleus</i>	לא בסכון
דוחל שחור-גחן	<i>Saxicola rubicola</i>	חורף מצוי
דוכיפת	<i>Upupa epops</i>	לא בסכון
דור שחורה	<i>Milvus migrans</i>	חורפת מצויה
דורר הבית	<i>Passer domesticus</i>	לא בסכון
דורר ספרדי	<i>Passer hispaniolensis</i>	לא בסכון
דורה	<i>Psittacula krameri</i>	פולש
זרון סוף	<i>Circus aeruginosus</i>	חורף מצוי
זרון פס	<i>Circus pygargus</i>	חורף מצוי
זרון שדות	<i>Circus macrourus</i>	חורף וחורף נדיר
זרון תכול	<i>Circus cyaneus</i>	חורף מצוי
זודרר מצוי	<i>Stumus vulgaris</i>	חורף מצוי
זרעית השדה	<i>Alauda arvensis</i>	חורפת מצויה
זרעית קטנה	<i>Alauda gulgula</i>	חורפת נדירה
חוגלת סלעים	<i>Alectoris chukar</i>	לא בסכון
חוחית	<i>Carduelis carduelis</i>	לא בסכון
חלילית סלעים	<i>Phoenicurus ochruros</i>	חורפת מצויה
חנקן אדום-גב	<i>Lanius collurio</i>	חורף מצוי

מערכת מידע גיאוגרפית אונליין

ממצאים נקודתיים לדוגמא

מחשוף כורכר – רחוב העמל

עצים עתיקים – שקמת רמת אפעל

דבקת פלשת (בסכנת הכחדה) – מחנה תל השומר

בית גידול לח עונתי – בית אבות משען

אתגרים ומפגעים הדורשים מענה

מינים מתפרצים- תן בפארק הירקון

מינים פולשים –אמברוסיה מכונסת, נווה אפעל

צורך בגיבוש מדיניות לטיפול בבעלי חיים

מצבורי פסולת – "הר הארנבות"

סקרים זואולוגיים נושאים (דוגמא מסקר יהוד)

אילנית מצויה, מין "אדום"

דרבן במערב יהוד

מצלמת תנועה מוסוות

כחול חזה

כחליל השברק

נמייה במערב יהוד

סקר יונקים גדולים

דרבן הודי - עוטף גבעת רם

גירית מצויה - עוטף גבעת רם

חזיר בר - עוטף גבעת רם

תן זהוב - הר כמון

• התהליך:

- איתור ומיפוי תשתיות טבעיות בשטח העיר
- איפון וסיווג האתרים השונים בעיר, מיפוי ערכי טבע ותופעות ייחודיות
- הטמעת מסד הנתונים במערכת התכנון העירונית
- חשיפת הסקר והנגשתו לציבור
- חשיפה והכשרה של בעלי תפקידים בעירייה לניהול ושימור הטבע העירוני
- הטמעה במערכת העירונית- חינוך, תיירות, תברואה, גינון וכד'
- פיתוח רשת אתרי טבע עירוניים-קהילתיים

מנהל המגן הסביבתי

מפגש תושבים בנושא

טבע עירוני

בנתיבות

הכניסה חופשית

כיבוד קל במקום

הפרויקט בתמיכת

יום שני
23.07.18
"א באב ה'תשע"ח
בשעה 20:00

האירוע יתקיים בבית
מרדכי (מרכז מדעים,
נתיבות)

אנו שמחים להזמין למפגשי החשיבה המשותפים על עתיד העיר. והפעם, בנושא

החברה להגנת הטבע
מיחידת לשכת אירועי

טבע עירוני!

אנו שמחים להזמין תושבים, חובבי טבע ובעלי עניין למפגש בנושא הטבע העירוני בנתיבות. בואו לגלות את הטבע במרחק נגיעה מהבית! במפגש נעדכן בממצאי סקר הטבע העירוני שנערך בימים אלו בעיר ונדון ברעיונות ומחשבות של המשתתפים בנושא.

חוקר הטבעות
הרצליה
אגף שאיסי"ח
פיל לויטהרמברג

מרכז למגן הסביבה
הרצליה

מפגש תושבים בנושא

טבע עירוני

בהרצליה

כניסה חופשית
עם רישום מראש
כל משתתף יביא ברישום נפרד

במהלך המפגש תחזיקים

הרצאה של עמיר בלבן

מהחברה להגנת הטבע ומגיש פינת הטבע בחדשות 2, על הממצאים המפתיעים שנמצאו עד כה בהרצליה.

יום רביעי
16.5.18
בשעה 19:00

בית קאן - בית טבע,
קהילה, אסניבה
(נתן אלחרמן 50 הרצליה)

אנו שמחים להזמין למפגשי החשיבה המשותפים על עתיד העיר. והפעם, בנושא

טבע עירוני!

זו ההזדמנות שלך לשחק רעיונות ומחשבות שיתורנית לתכנית המתאר העתידית של הרצליה ולשימור וחידוק הטבע בעיר.

למטרים נוספים ולהרשמה:

המפגש טבע עירוני מגדיר שטח פתוח או בניו כתחום השימוש של העיר. בו מתקיימות מטרות טבעיות או חופעות טבע נודות. תביעות או חולפות. טבע עירוני למשל, יכול להיות העין של החיים אצלם על העץ בחדר, או צננה ליד הבית עם מחוץ בו הוא בעלי חיים. מכינים אתר / מופע טבע עירוני

שבתם אותם: <https://goo.gl/forms/uaqLSAEukMfdYFDx1>

מה זה טבע עירוני?

החברה להגנת הטבע
יחידת לשכת אירועי

מפגש תושבים בנושא

טבע עירוני בכרמיאל

אנו שמחים להזמין להצגת ממצאי סקר הטבע העירוני שנערך בכרמיאל, הכוללים מגוון חי וצומח ייחודיים ומרהיבים.

15 בפברואר 2018
המפגש יתקיים בשעה 17:30

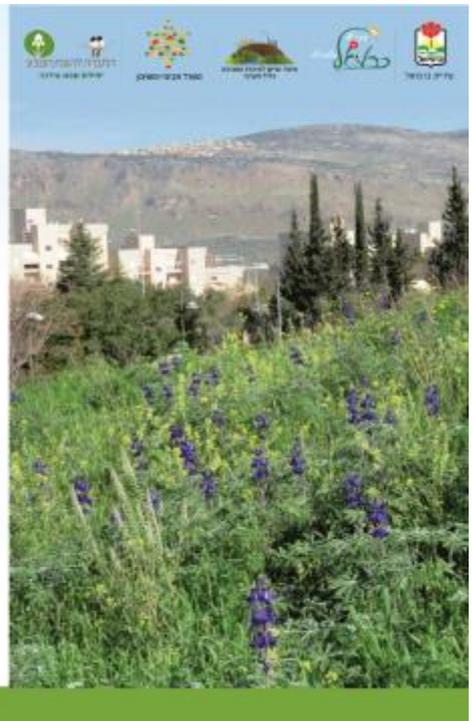
הפרויקט בתמיכת משרד הבינוי והשיכון ובהשתתפות נציגי החברה להגנת הטבע. עדיית בכרמיאל ואגוד ערים לאיכות הסביבה גליל מערבי.

מפגש תושבים
עדי אלדר
ראש העיר

יום שני
17.9.18
בשעה 17:30

הכניסה חופשית
בהרשמה מראש

להרשמה: יאיר הרצליה | www.karmiel.na.gov.il | טל: 04-9605982 | 04-9605702

מנהל המגן הסביבתי | מרכז למגן הסביבה | הרצליה | מיחידת לשכת אירועי

חשיפת הסקר לציבור - בשטח

הדיונה הגדולה באשדוד

פארק שחמון אילת

גן לאומי גבעות הכורכר, נס ציונה

אתר הכרית, אום רשרש, אילת

חשיפת הסקר לציבור - מפגשי תושבים

רעננה

ירושלים

הטמעת סקר טבע עירוני לאחר סיומו

- הטמעה במישור התכנוני: תכנון ברמה מתארית, היתרי בנייה/תכניות פיתוח וכו'
- הטמעה במישור הניהולי: מינוי אקולוג טבע עירוני, הטמעה בתכניות עבודה של אגפי העירייה השונים- חינוך, שפ"ע, תברואה, דוברות ועוד.
- פיתוח רשת אתרי טבע עירוניים- קהילתיים

תפריט הטמעת סקרים ברשויות מקומיות

א- ליווי והטמעת סקר הטבע העירוני באגפי העירייה

סדנאות הטמעה של הסקר ליחידות שונות בעירייה

סיורי טבע עירוני לעובדי העיריה

ליווי אקולוגי לאגפי העירייה

גיבוש תדריך תכנון כלל עירוני לשימור טבע מקומי

ב- חשיפת הסקר לציבור הרחב

עריכת מפה דיגיטלית נגישה

סיורים לציבור הרחב בנושאי טבע עירוני

כתיבת מסלולי טיול עצמאיים באתרי הטבע עירוניים לאתר העירוני

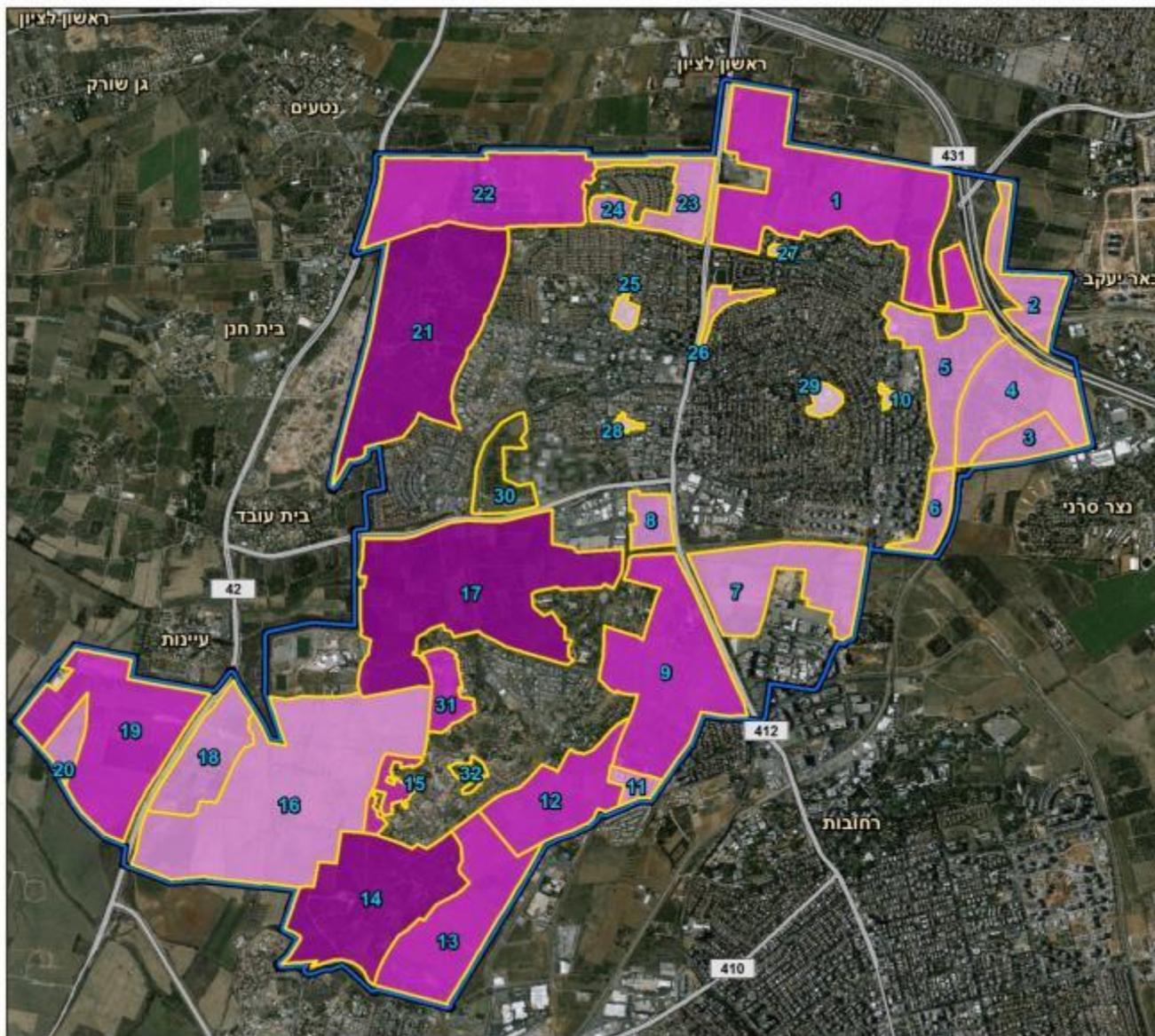
הפקת חוברת הפעלה עצמאית למשפחות באתרי הטבע העירוני

אירוע טבע עירוני

ליווי והקמה של קבוצת פעילים עירונית המקדמת נושאי טבע עירוני

"חדר בריחה דיגיטלי" באתרי הטבע העירוניים

דוגמה – מיפוי ממצאי צומח

סקר טבע עירוני
נס ציונה
עושר מיני צומח

מספר מיני צומח

70 - 0

140 - 71

190 - 141

270 - 191

אתר טבע עירוני

גבול שיפוט נס ציונה

0 250 500
מטר 1:30,000

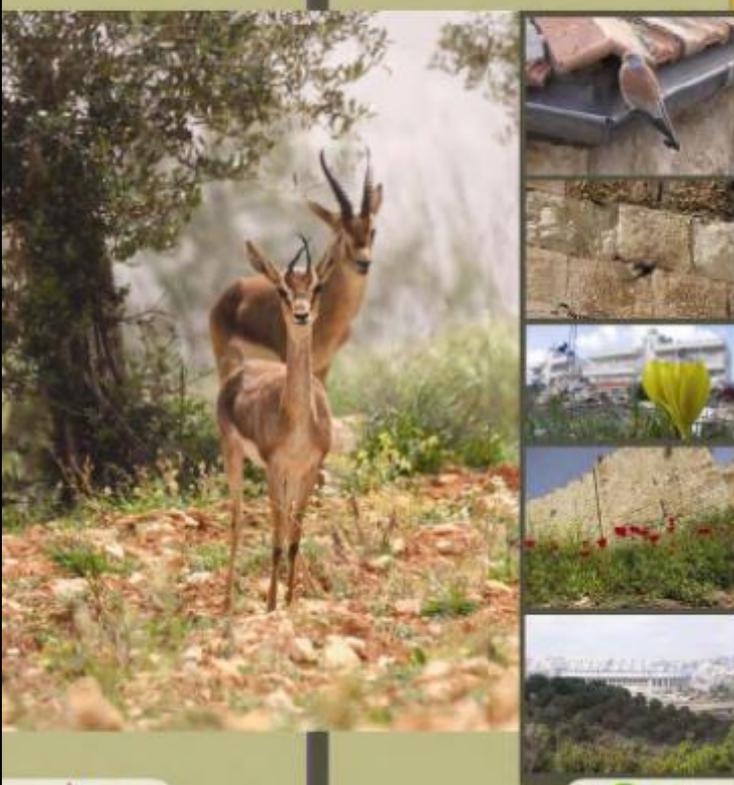
החברה להגנת הטבע

מיחידה לסקרי טבע עירוני

הטמעת מדיניות עירונית

טבע בעיר ירושלים
מדיניות אקולוגית כלל עירונית

יולי 2013 | אב חש"ג

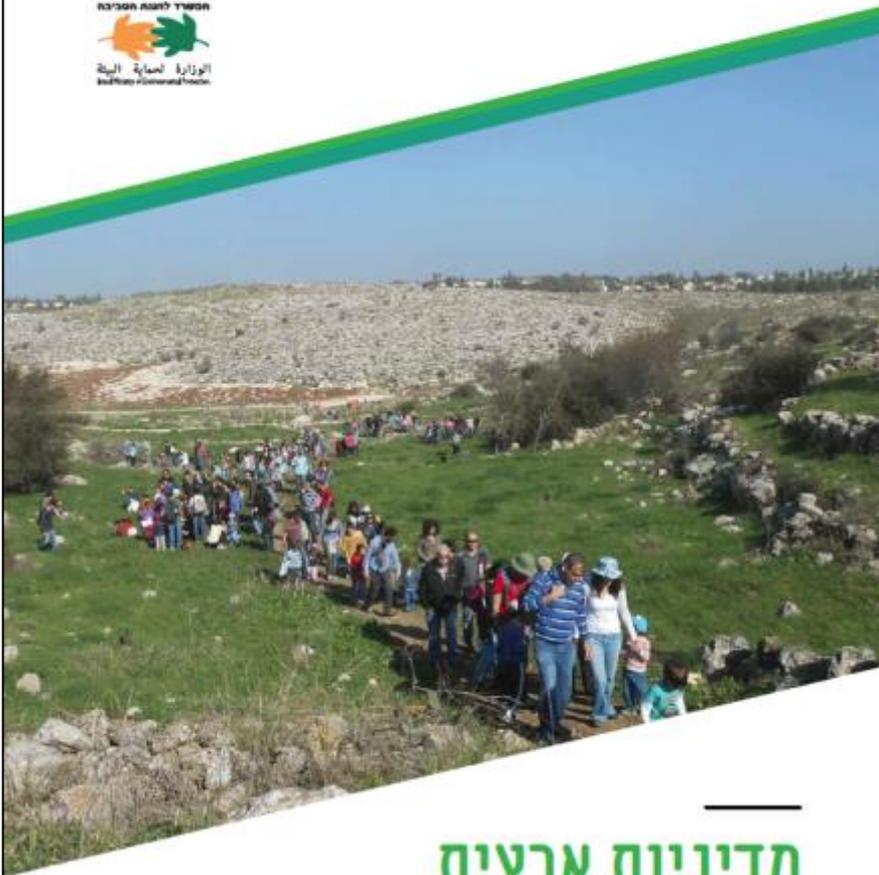
כפר סבא | החברה להגנת הטבע | מימון: לספרי טבע עירוני

כפר סבא – מדיניות תכנון וניהול טבע בעיר

דצמבר 2014

B E R A C H A

מדיניות ארצית לטבע עירוני

מדיניות ארצית לטבע עירוני

מהדורה מקוצרת

פיתוח אתרי טבע עירוניים קהילתיים – פארק הרצליה

הרצליה – שינוי תפיסת הפארק, מאגם מלאכותי למוקד טבע בליבת הפארק, אתר צפרות – "תחנת עצירה" לציפורים נודדות.

פיתוח אתרי טבע עירוניים – עמק הצבאים ירושלים

עמק הצבאים
הטבע בעיר מתעורר לחיים

צהר טבע ירושלים

דוגמאות לפיתוח אתרי טבע עירוניים ותרומתם לקהילה

פארק עמק הצבאים, ירושלים

א. תחילת עבודת הנוף והמים

א. תחילת עבודת הנוף והמים

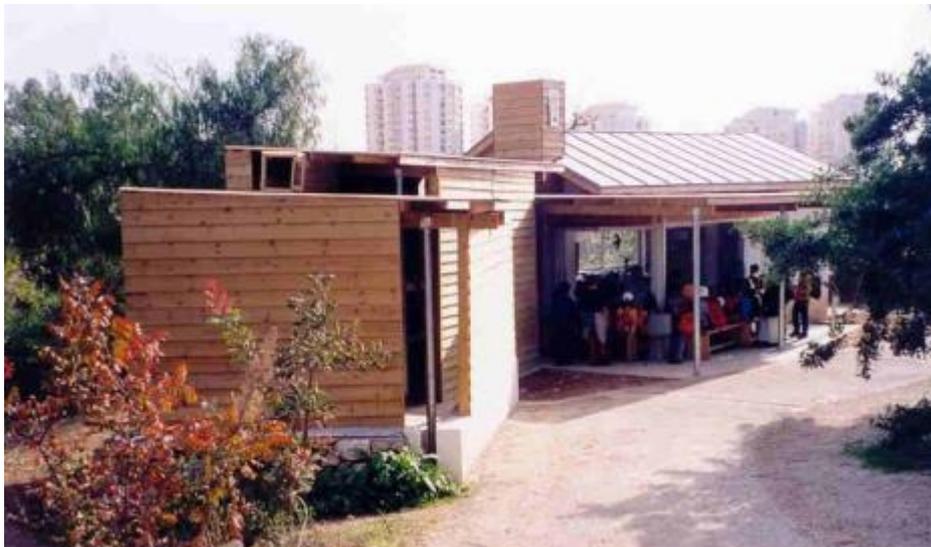

א. תחילת עבודת הנוף והמים

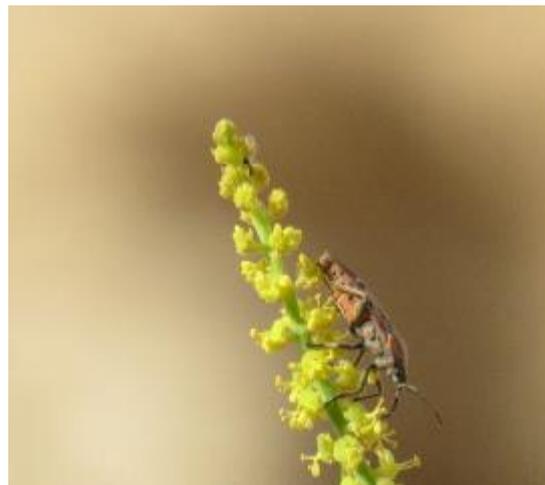
א. תחילת עבודת הנוף והמים

התחנה לחקר ציפורים, ירושלים

סקר תשתיות טבעיות ותדריך תכנון מקיים בית ספר שדה אכזיב, חצבה, עין גדי ואלון תבור

כל סקר כולל תדריך תכנון מקיים:

- המלצות לניהול חברת חי וצומח (חיות מחמד, סניטציה, גידור, תאורה, גינות מקלט, גינון מקומי, מינים פולשים וכו).
- פרוגרמה רעיונית לפרויקטים תיירותיים מבוססי תשתיות טבעיות, מוקדי עניין ושבילים מוצעים.
- המלצות לשימור, פיתוח, שחזור וטיפול התשתיות הטבעיות.

בית ספר שדה עין גדי- החברה להגנת הטבע

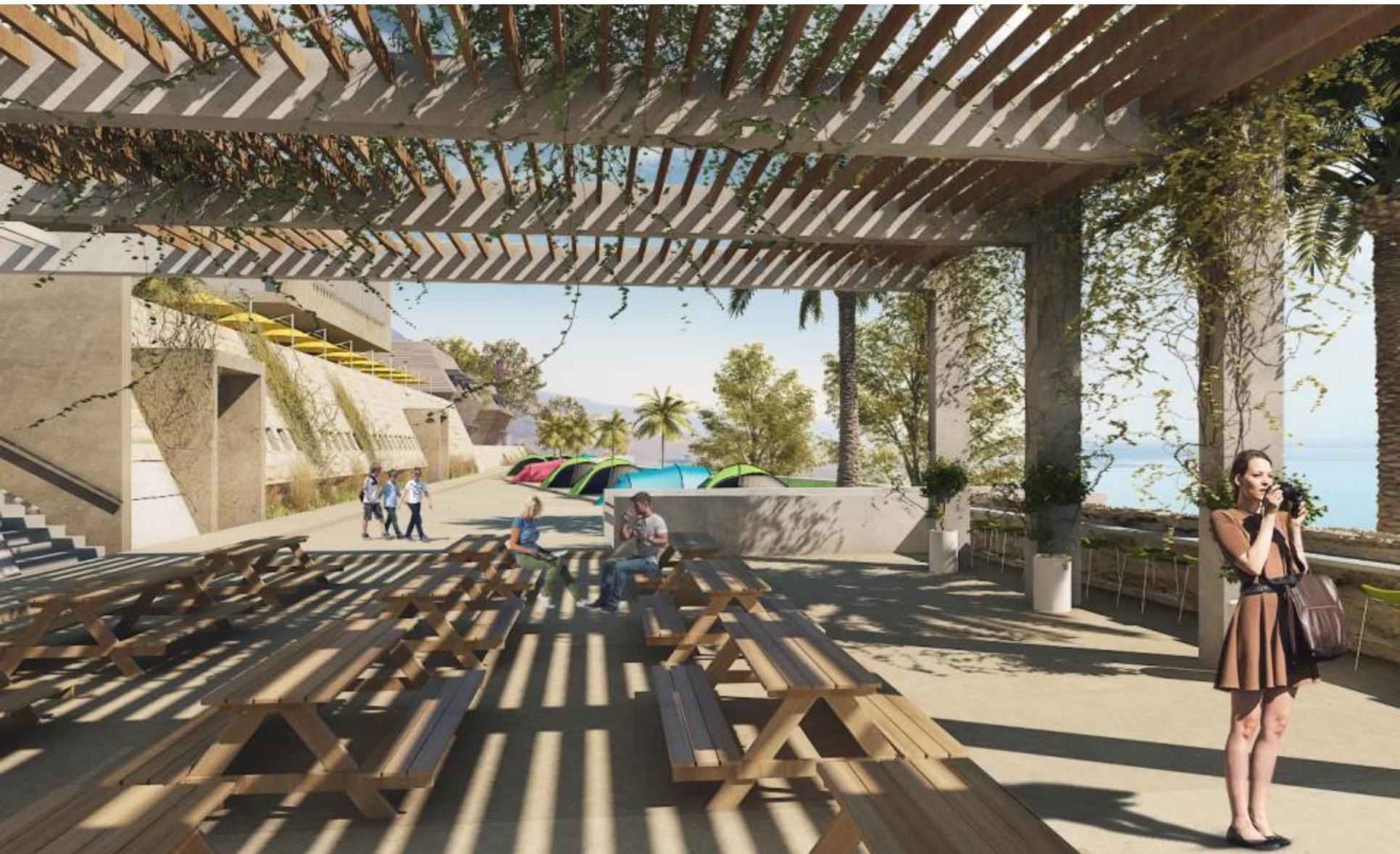
אדריכל יוסי קורי
אדריכלות נוף – נחלת הכלל | טלי וקסלר

Ruthie observation

Ruthie observation

אדריכל יוסי קורי
אדריכלות נוף – נחלת הכלל | טלי וקסלר

Campsite outdoor dining area

אדריכלות נוף – נחלת הכלל | טלי וקסלר

אדריכל יוסי קורי

אדריכלות נוף – נחלת הכלל | טלי זקסלר

דוגמאות לאפשרויות שילוב של תשתיות טבעיות בתחום הפרויקט

גינון בצמחייה מקומית - כרמיאל

מרבדי פריחה על צירים מחברים לאתרי טבע - דרך נמיר

כיכר "חיה" בקליפורניה, ארה"ב

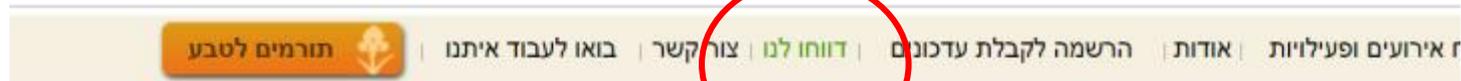

תיבת קינון לסיסים העשויה מתיבת תחמושת

שיתוף הקהילה באיסוף מידע

יש טבע בעיר – ממשק לדיווח טבע עירוני

<https://www.teva.org.il/tevabaeir>

עמוד הבית < דווחו לנו

יש טבע בעיר

בכל עיר יש טבע - טבע עירוני. האם גם בעיר שלכם יש טבע עירוני? צמחים ובעלי חיים ייחודיים? האם הם מוכרים ונשמרים?

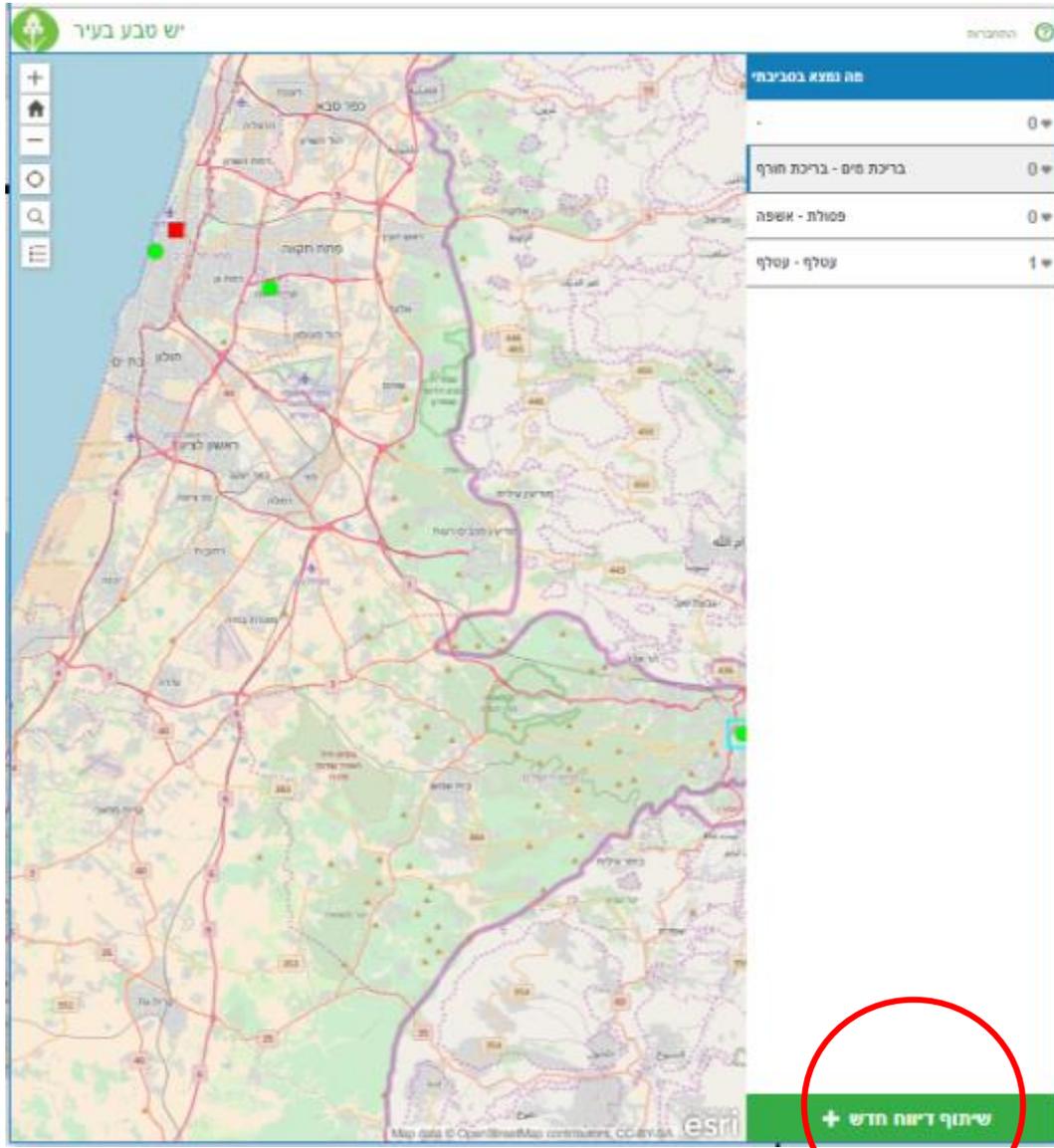
יחידת סקרי טבע עירוני של החברה להגנת הטבע עורכת סקרים ברשויות רבות בישראל וקוראת לכם לסייע באיסוף מידע על ערכי טבע, חי וצומח, או מאידך על מפגעים ומטרדים בשטחים פתוחים בתחום העיר.

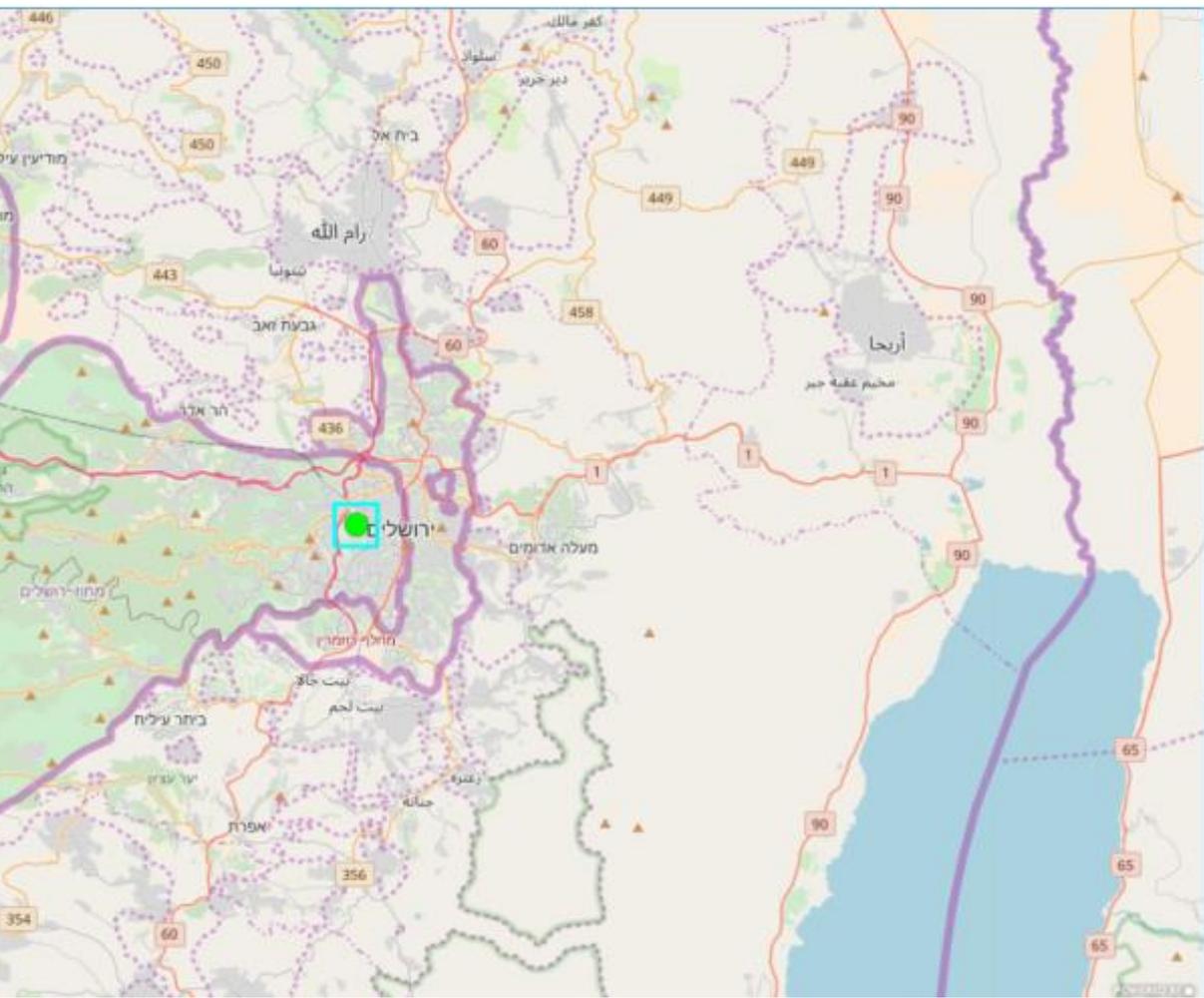
מכירים את הטבע בעיר שלכם? פגשתם ציפור מעניינת? פרפר צבעוני? צב? קיפוד? לטאה? או כל תופעה מעניינת אחרת?? אתם יכולים לעזור לנו! דווחו על בעלי חיים, צמחים, שרידי עתיקות וגם על מפגעים כמו פסולת בניין, ביוב ועוד, הפוגעים בטבע בעיר. הדיווחים שלכם ישולבו בסקרים שאנחנו עורכים לרשויות המקומיות וסייעו לגורמי התכנון לשמור על הטבע העירוני לרווחת התושבים.

דווח/י כאן

ממשק דיווח ייחודי - מדע אזרחי

ברכת מים - בריכת חורף

0

ברכת מים - בריכת חורף

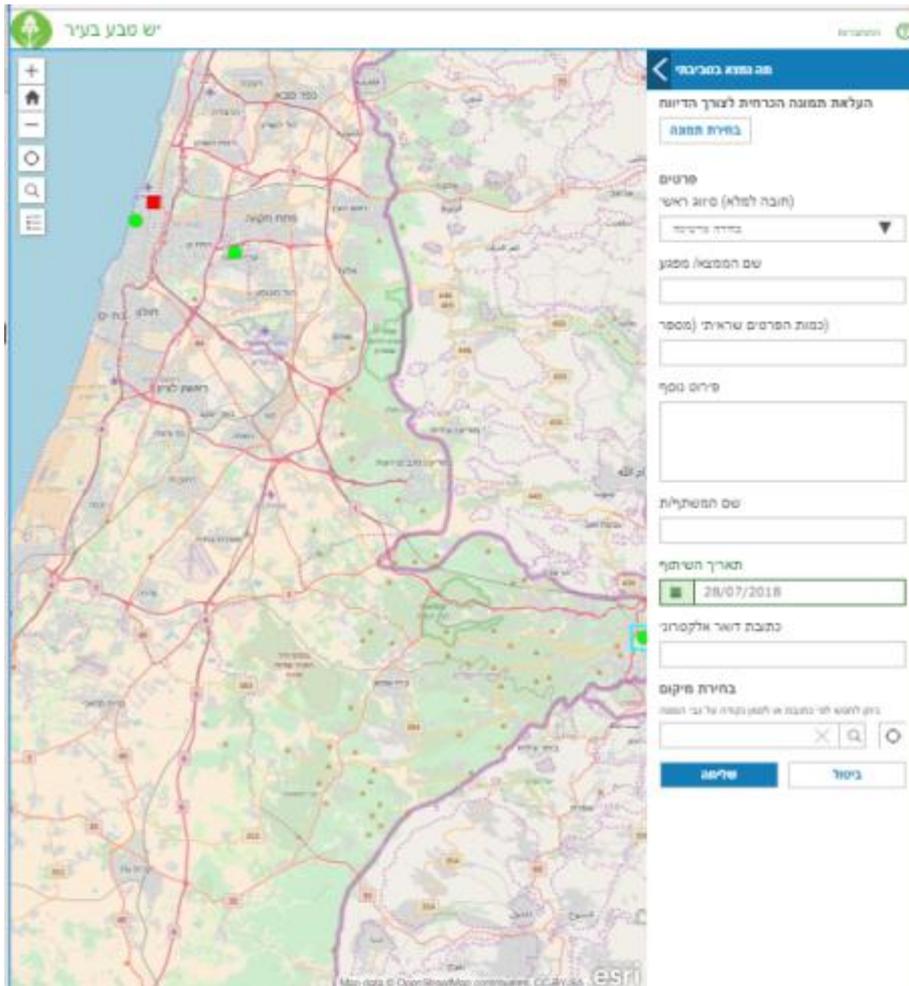
סיווג ראשי	ממצא
מה ראיתי	ברכת חורף
שם הממצא/ מפגע	ברכת מים
1 (כמות הפרטים שראיתי) מספר	ניסיון
פירוט נוסף	נירת
שם המשתף/ת	תאריך השיתוף
25/7/2018	

תמונות

דיווח חדש

← תמונה – חובה!

← סיווג ראשי: ממצא / מפגע / תשתית קהל

מה ראיתי? בחירה מתוך רשימה

צומח

עץ עתיק

יונק

עטלף

ציפור

זוחל

דו-חי

פרפר

אתר ארכיאולוגי

אתר גיאולוגי

חקלאות מסורתית

מעיין

נחל

אשפה

גרוטאות

צמחייה פולשת

רעש

סחיפת קרקע

ביוב

זיהום קרקע

כלבים משוטטים

סכנת דריסה של בעלי חיים

צייד

עודפי עפר

אחר

צל

ספסלים

ברזיות

שילוט

תאורה

ריצוף

מתקני שעשועים

מתקני ספורט

שביל אופניים

שביל הליכה

שביל 4X4

חניה

אחר

תצפיות בטבע העירוני עם החברה להגנת הטבע

Yael

Home

Create

תצפיות בטבע העירוני
עם החברה להגנת
הטבע

Closed group

About

Discussion

Members

Events

Photos

Moderate Group

Search this group

Shortcuts

הורים למען אחרות מלידה 3

FRIENDS O... ידידי הסיסים

ינר "מרכז העיר": ערים ומים

Change Group Cover

תצפיות בטבע העירוני

תמונה: יעל יעל

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

Joined

Notifications

Share

More

About This Group

Description

Edit

הקבוצה נועדה לשיתוף תצפיות של בעלי חיים וצמחיה באתרי הטבע השונים המצויים בערים. נחל הזהב בגליל, האדיות של חיפה, תל מיכל בהרצלי/

HISTORY

Group created on July 29, 2018

Name recently changed from - יש טבע בעיר -
דינמי תצפיות בטבע העירוני

See More

Chat (62)

קול קורא לחדשנות בהטמעת סקרי טבע עירוני

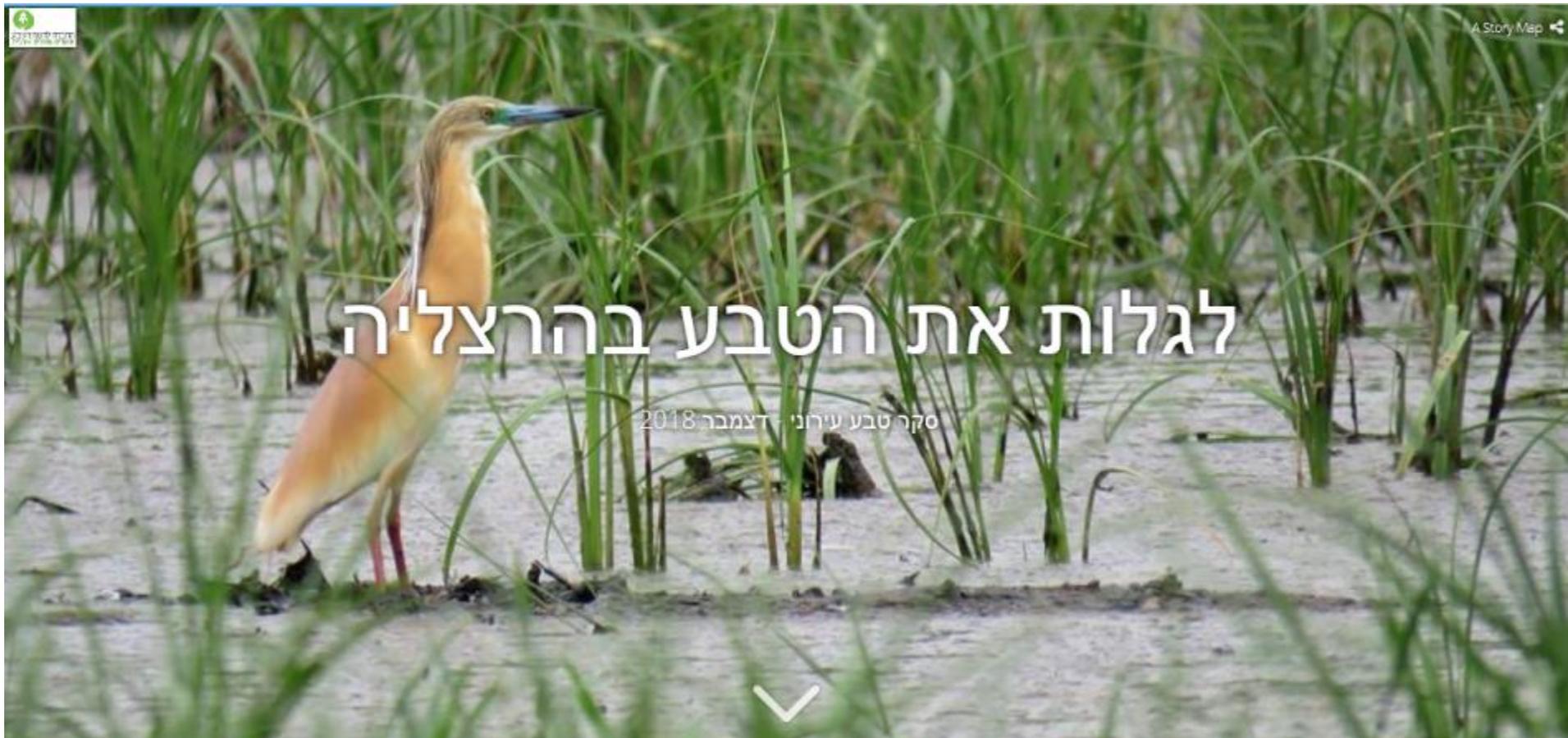
במטרה לקדם את פעילות יחידות השטח של החברה להגנת הטבע בנושא טבע עירוני, אנו מציעים להגיש הצעות למימון פרויקטים חדשניים לחיזוק פעילות הרשויות המקומיות בתחום הטבע העירוני ולהטמעת סקרי טבע עירוניים שהושלמו בעבודת הרשות המקומית ובחשיפתם לציבור.

- ✓ סך המימון לכלל הפרויקטים – 20 אל"ש. לא כל הצעה שתוגש תזכה במימון. יתכן מימון חלקי.
- ✓ את ההצעות יש לשלוח עד 31.1.19 ליעל זילברשטיין-ברזידה. פירוט ההצעה יהיה באורך עמוד אחד ויכלול פירוט עלויות.
- ✓ מענה לכלל המציעים יינתן עד 28.2.19 בהתאם להחלטות צוות משותף לאגף חינוך ושמירת טבע.

להבהרות ניתן לפנות ליעל זילברשטיין-ברזידה yaelz@spni.org.il

מפה אינטראקטיבית לחשיפת הסקר לציבור

[מפה לדוגמא להרצליה](#)

ממצאי הסקר

מוזמנים לחקור את ממצאי הסקר על ידי לחיצה עליהם
על גבי המפה

פעילות חינוכית וקהילתית לשמירת טבע מקומי

פיתוח אתרי טבע עירוניים קהילתיים לטובת הציבור

גג חי -בית ספר אופק בירושלים

שילוט הסבר בפארק הרצליה

גג ירוק-ברעננה

גינות עירוני אזוביון דגול-בנתניה

טיילות תיירותית טבע אבו גוש

שילוט אתרי הטבע בכפר

מגדיר צמחים מקומי

שביל טיול עירוני - נוף, היסטוריה, טבע

טיול מרבדי פריחה - דרדר גדול פרחים

חוברת פעילויות עמק הצבאים

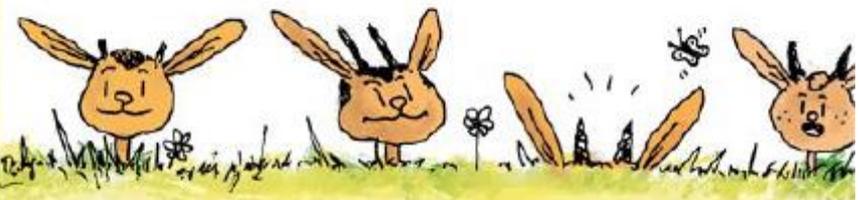

הורים וילדים יקרים,

אין כמו הטבע הירושלמי. אני אוהב לקום מוקדם, לצאת לריצת בקר, לשמץ את הצפרים מתעוררות ולהנות מהעצים היקרים ומהפריחה הירושלמית.

לפני למעלה מעשור עלינו על סטארט-אפ ירושלמי יחודי: יצרנו שיתופות בין תושבי ירושלים לגופים צבוריים וארגונים הפועלים למען איכות הסביבה, והתאחדנו כדי לשמר את הראה היקרה בעמק הצבאים. אחד מאתרי הטבע הפיזיים והבולטים בירושלים. בכחות משתפים הצלחנו לשמר ולפתח את העמק, ויצרנו בו פרק יחודי. הפשלב אזורים יעודיים לשמור הסי, הצומח והעתיקות כמתחם עם גן צבאי, שבילי הליכה ורכיבה על אופנים, טיול, יפהפיה, נקודות תצפית ומבני צבור. כעת משפחות מירושלים ומכל קצוות הארץ גודשות את הפרק בהמוניהן ונהנות מפירות העשייה הקהלתית הירושלמית. אני מזמין אתכם, הילדים והילדות (וגם את ההורים), לנהות מהפרק ומהחיות שהוא מציע, ולהעזר בחוברת הזו כדי להעשיר את בקורכם. תהנו, ואל תשכחו לנשם עמק את אזור ההרים של ירושלים!

בברכה,
ניר ברקת
ראש העיר ירושלים

טקסט וקונספט: ענבל שמש, בן ויסמן ועיל המרמן סולר.
לשון ודקדוק: רותי זקוביץ וד"ר יהודית עדיטה.
עיצוב ואיור החוברת: בן ויסמן.

חוברת מסלולי טיול עירוניים מומלצים - חיפה

טיולים
בטבע העירוני
בחיפה

קהילת חיפה

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

לזכרו של דן פרן

תצלום: יעקב גורן

יש טבע בעיר

חשיפת ממצאי סקר טבע עירוני בבאר-שבע

הנכם מוזמנים ליום עיון בו ייחשפו ממצאי סקר טבע עירוני שנערך בבאר-שבע, ובו נתגלו ממצאים ייחודיים ומרהיבים.

יום העיון יערך ביום חמישי א' באדר ב' תשע"ו, 10.3.16 באולם המליאה של עיריית באר-שבע כיכר מנחם בגין 2

לר"ד יום העיון:

התכנסות	08:30
פתחה וברכות	09:00
מר רוביק דילוביץ', ראש העיר	
מר ניא טמט, המשרד להגנת הסביבה	
מר ניר פסאי, מסג'יל התכרה להגנת הטבע	
חשיפת ממצאי הסקר: מר עמיר בלק, מנהל תחום טבע עירוני - התכרה להגנת הטבע	10:00
פאנל: חשיבות הסמעת ממצאי הסקר במעילות העירונית והסביבתית, בהנחיית פרופ' עדי גולפסון	11:00
דברים:	
מר מל אלעל, סגן ראש העיר	
ד"ר חפצי זוהר, סגנית ראש העיר	
המשרד להגנת הסביבה: מר שודד נגור	
התכרה להגנת הטבע: מר עמיר בלק	
הפסקת קפה ושתייה	12:00
סיום מודרך לאנשי טבע עירוני ברחבי העיר	12:45
סיום משוער	15:30

יום העיון ללא תשלום אך יש להירשם מראש כאן
 לפרטים ושאלות ניתן לפנות למשרדנו בטלפון: 08-6230555
 או למייל: smadard@spni.org.il

חגיגת טבע לכל המשפחה

יום שישי חול המועד סוכות 21/10/16
 9:30-13:30 | פארק נחל לניש אשדוד
 החגה בחינן עפר (חינם) בח' שד' יפה נוף פינת סמטת אל הים

לרגל סיום סקר טבע עירוני באשדוד, אנו שמחים להזמין אתכם לסירי טבע להכרת אוצרות הנחל

הליכה במסלול מוגשג

תחנות צפרות

חשיפה ראשונה לקהל הרחב של מרכז מבקרים חדש "הדלפין והים" של מחמל"

לאורך הנחל תחנות הודקה והפעלה

במתחם פעילות יצירה, סדנת עטיפים ייחודית

סיום מודרך יאכל חצי שעה 9:30-12:00

למידע נוסף, חפשו במייסבוק ובאתר האינטרנט: טלפון 08-8545011 במקרה של גשם האירוע ידחה למסכה | השתייה והרדי בתל אסורים ואין לנשות מנגלים בפארק

הפעילות ללא עלות

תקציר סקר טבע עירוני – עיריית נס ציונה (40 אלף בתי אב)

טו בשלם תשל"ז
פברואר 2017

תושבים יקרים,

בחוברת זה ריכזנו עבורכם את תמצית סקר הטבע העירוני של נס ציונה, שנערך הודות לשיתוף פעולה פורה של מחלקת איכות הסביבה בעירייה, המשרד להגנת הסביבה והחברה להגנת הטבע. החושף עושר מרשים של צמחים ובעלי חיים.

תהליכי העיור והבנייה המואצת המתרחשים בעשורים האחרונים במדינת ישראל, מהווים סכנה מוחשית לפגיעה בערכי הטבע והנוף ובכללם השטחים הפתוחים, הממצאים העולים מהסקר מאשרים כי נס ציונה התברכה במסגרת ביולוגי עשיר וייחודי אשר נשמר בין היתר, בזכות מדיניות העיר הירוקה בישראל וחזון העיר המציין מטרת סביבתית וקהילתית לעיר. ממצאי הסקר והמלצותיו עשויים לשמש לטובת פעילות פנאי, כמו גם לפעילות חינוכית ומחקרית, ואת הסקר דאגנו לשלב גם בתכנית המתאר העירונית החדשה, מתוך מטרה להגן על ערכי הטבע של נס ציונה גם לדורות הבאים.

אני קורא לכם לטייל בנס ציונה ובסביבותיה, ולגלות את כל מה שיש לטבע בעיר להציע.

שלכם,

יוסי שבו
ראש העיר

דבר ראש העיר

תוכן עניינים

- 4 מה זה סקר טבע עירוני, מה בדקו ומה מצאו
- 6 מיפוי אתרי הטבע בעיר, גיאולוגיה
- 7 נס ציונה רקע
- 8 בתי גידול עיקריים בנס ציונה
- 9 הצמח בנס ציונה
- 10 צמחים נדירים ואדומים
- 15 זוחלים
- 18 עופות וקטנן
- 23 עטלפי חרקים ויונקים ביטניים-גדולים
- 24 פרפרים
- 25 סקר בתי גידול לחים
- 27 מסדרונות אקולוגיים באזור נס ציונה

סקר טבע עירוני

מצאי ערכי הטבע בנס ציונה
נוף • צומח • חי

AVIV AMCG

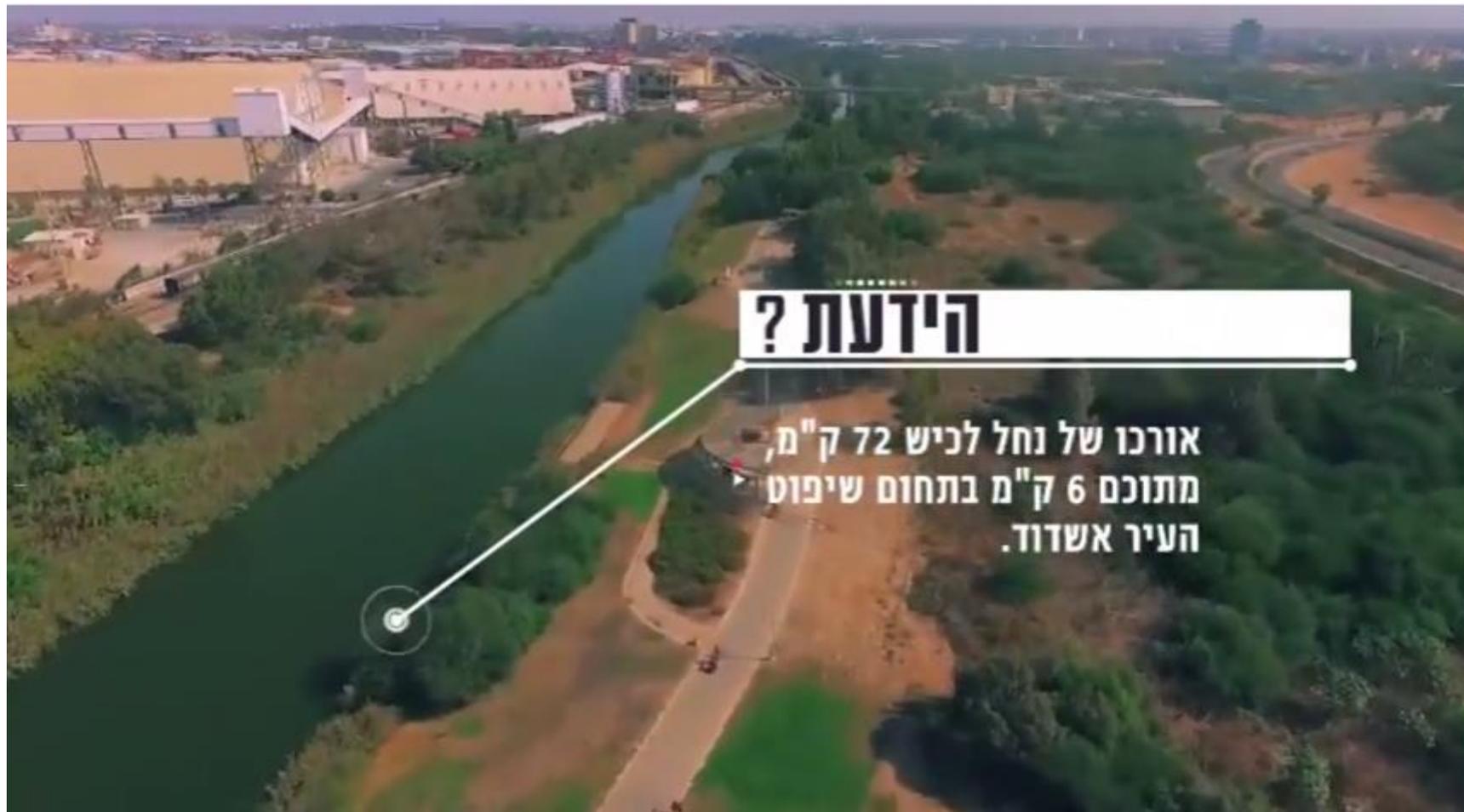
החברה להגנת הטבע
שומרים, מחנכים, אוהבים

وزارة جودة البيئة
Ministry of the Environment

סרטון מסכם סקר טבע עירוני אשדוד וארועי חשיפה לציבור

<https://www.youtube.com/watch?v=O6yjTuJvUh0&feature=youtu.be>

הידעת?

טיבוע ציפורים הוא כלי חשוב בחקר עופות,
שכן הטבעת מאפשרת זיהוי אישי
של כל ציפור באוכלוסייה הנחקרת.

1:15 / 3:19

התחנה לחקר ציפורי ירושלים

משרד וינשטיין - ועדיה אדריכלים
(עמית גירון ועמיר בלבן)

המדריך לגנות חיים

עמיר בלבן | עינת גזית

פארק עמק הצבאים, ירושלים

משרד וינשטיין-ועדיה אדריכלים ורחל וינר
אדריכלות ונוף (עמית גירון ועמיר בלבן)

י קב הרי גליל

משרד וינשטיין - ועדיה אדריכלים
(עמיר בלבן - החברה להגנת הטבע)

דגשים אקולוגים לניהול מרחב הכרמים

- טיפול במינים פולשים.
- מדיניות טיפול במטרדים "פוטנציאליים" כמו: שפני סלע, דרבנים, תנים, נחשים.
- שמירת מופעי צומח טבעי ושתילה יזומה של גיאופיטים בשטחי הכרמים.
- כיסוח עונתי לאחר הפצת הזרעים החד-שנתיים.
- ריסוס – מעבר לממשק אורגני, שימוש בהדברה ביולוגית.
- יצירת בריכת חורף.

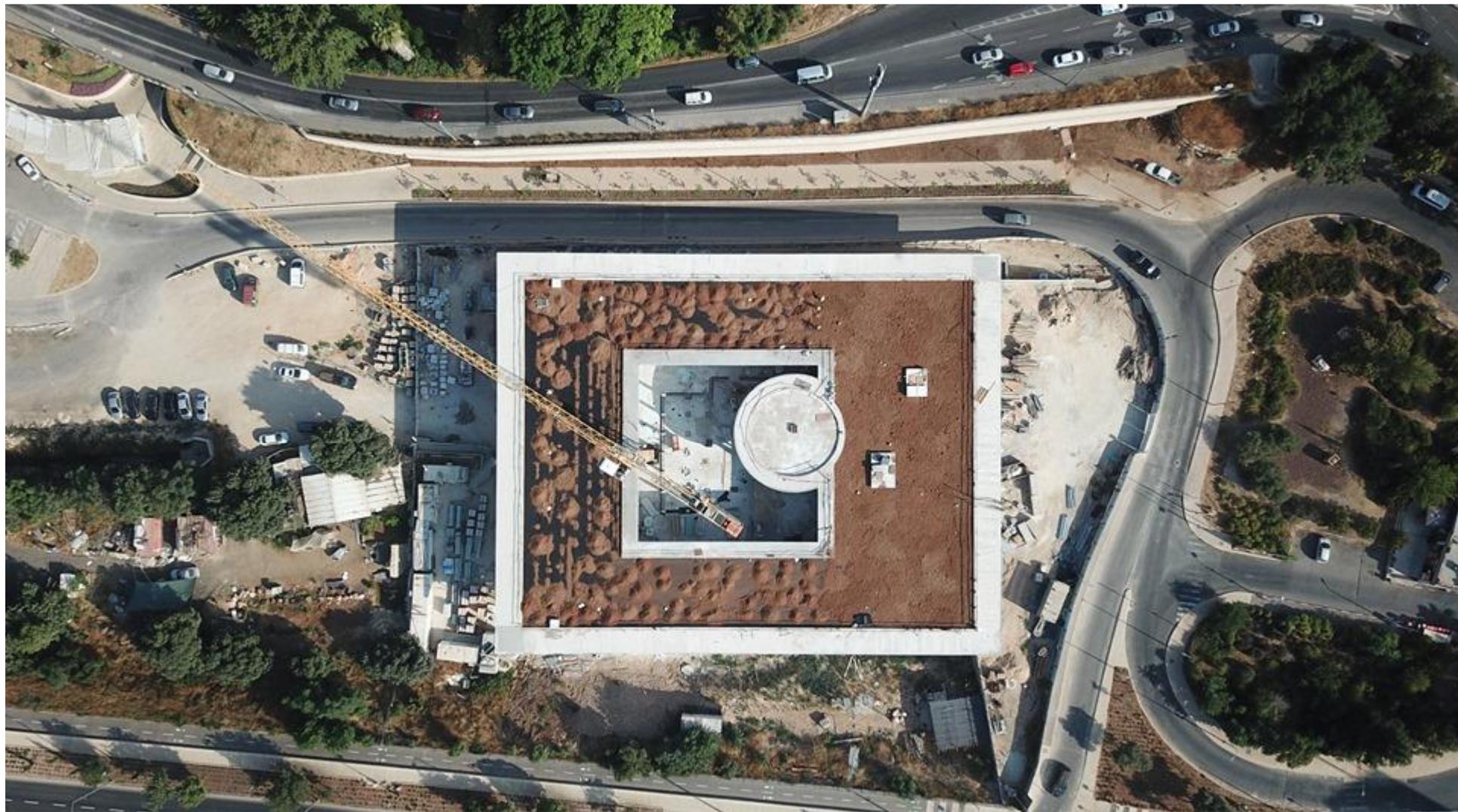

אילנית מצויה, משגב עם

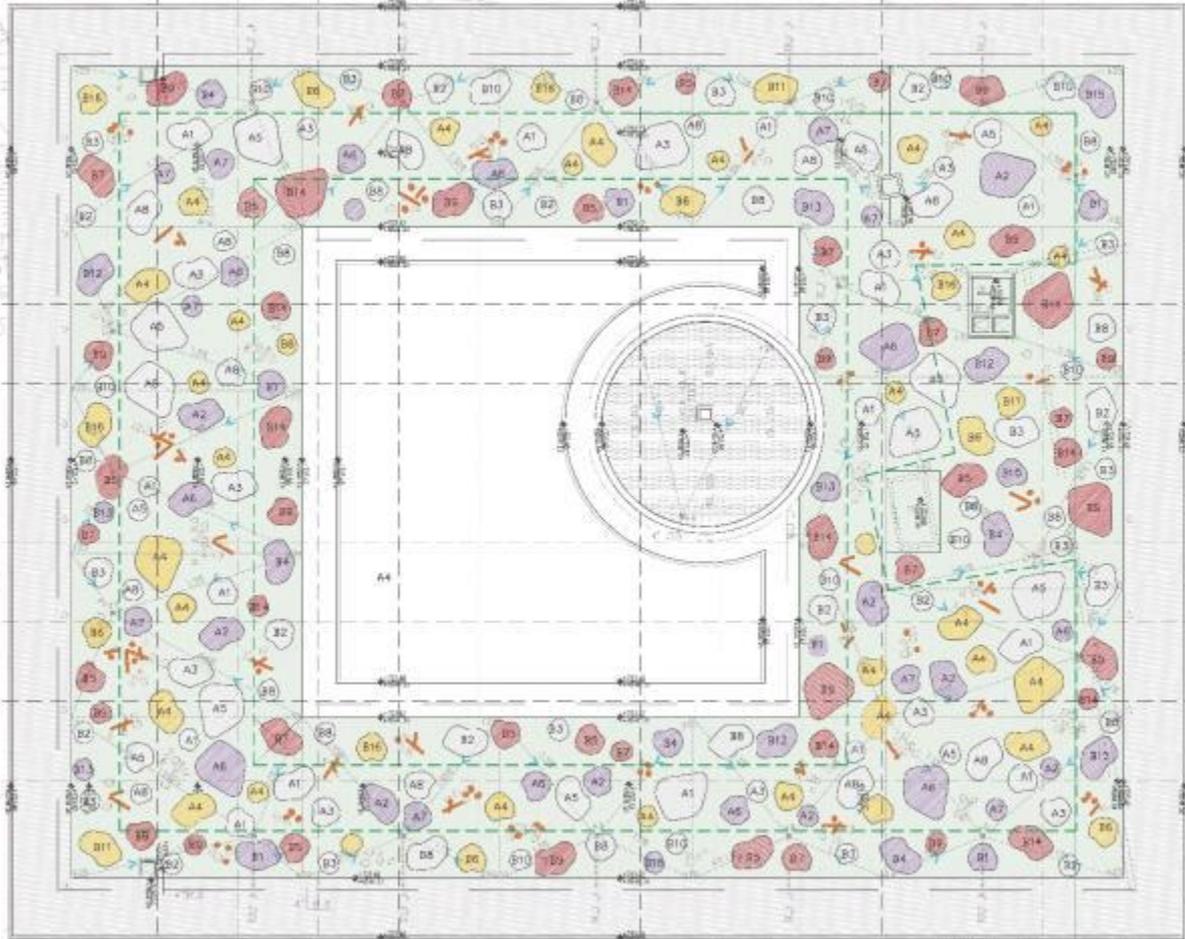
צפע מצוי, בראון

ירושלים- תכנון הגג החי הגדול בישראל

אדר' נוף

אדר' רנדי אפשטיין- קולקר קולקר אפשטיין,
ליאור לוינגר- סטודיו אורבנוף
(עמיר בלבן - החברה להגנת הטבע)

NO.	DESCRIPTION	AREA	PERCENTAGE
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...

NO.	DESCRIPTION	AREA	PERCENTAGE
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...

NOTES:
 1. THE SITE PLAN IS SUBJECT TO THE APPROVAL OF THE LOCAL AUTHORITY.
 2. THE PROPOSED DEVELOPMENT IS SUBJECT TO THE APPROVAL OF THE LOCAL AUTHORITY.
 3. THE PROPOSED DEVELOPMENT IS SUBJECT TO THE APPROVAL OF THE LOCAL AUTHORITY.
 4. THE PROPOSED DEVELOPMENT IS SUBJECT TO THE APPROVAL OF THE LOCAL AUTHORITY.
 5. THE PROPOSED DEVELOPMENT IS SUBJECT TO THE APPROVAL OF THE LOCAL AUTHORITY.

NO.	DESCRIPTION	AREA	PERCENTAGE
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...

NO.	DESCRIPTION	AREA	PERCENTAGE
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...

NO.	DESCRIPTION	AREA	PERCENTAGE
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...

5. זהבית
דמשקאית

4. גביעונית
הלבנון

3. בן-חצב
סתווני

1. אירוס
ארצישראלי

24. צורית
גבוהה

19. צהרון
מצוי

18. סתונית
היורה

6. זמזומית
מצויה

אדמת הר 'סרה-רוסה' בעובי מינימלי של 10 ס"מ
עפי' המפרט של יועץ טבע עמיר בלבן

יריעת סינון 'פלטקס' 25 גר/מ"ר או שיע

יריעת ניקוז 'גנדרין' או שיע

בטון הגנה לפי קונסטרוקטור

יריעת רגנה 'גנטקס' או שיע

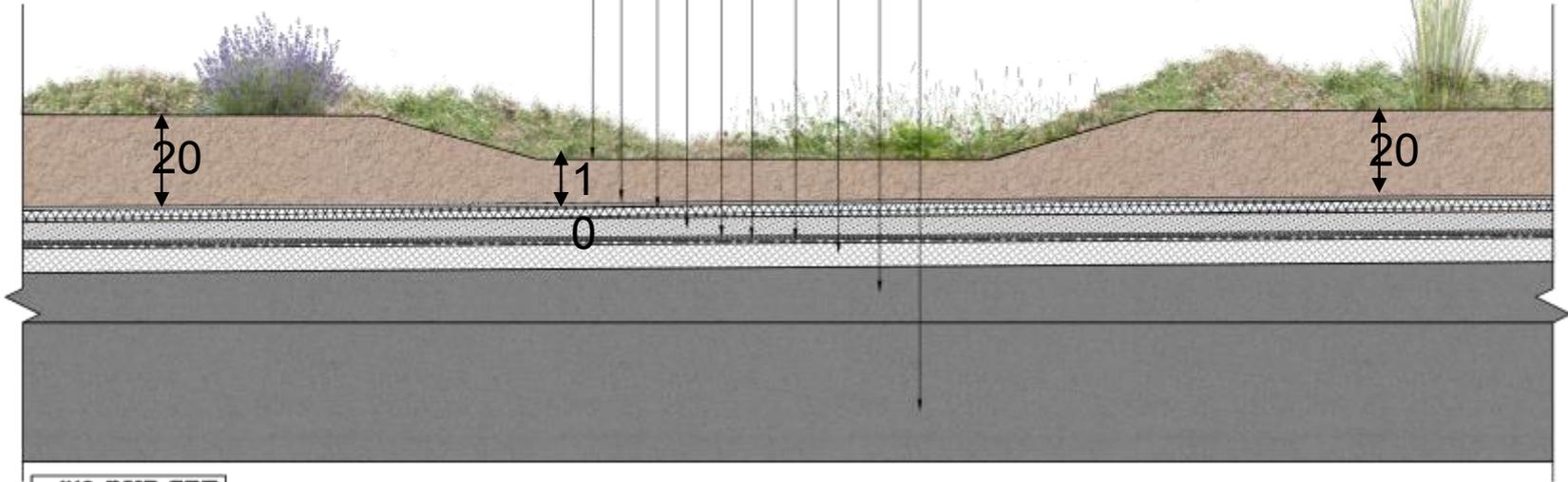
יריעה חוסמת שורשים 'גנטופ' או שיע

יריעות איטום, לפי יועץ איטום

בידוד תרמי לפי יועץ תרמי

בטון שרפועים 4-14 ס"מ

תקרת בטון, לפי קונסטרוקטור

חתך קנ"מ 1:10

חתך גראפי - הגדלה

עיריית תל אביב-יפו

תכנון חצרות בתי ספר

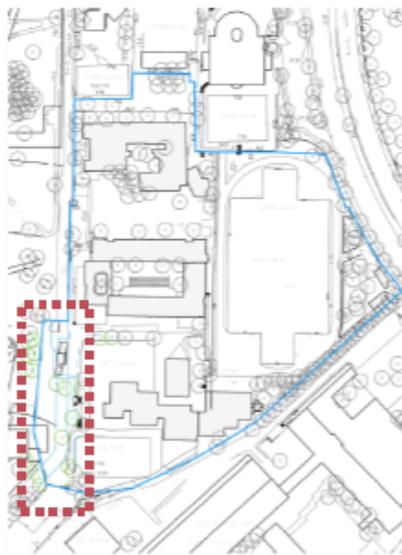
עירוני יד'
מעבדות חוץ

חיבור בין תל נריה לכניסה

החצר שנבחרה קושרת בין שני חלקי בית הספר, מהכניסה המערבית לגבעת הכורכר. מיקום זה מייצר קשר מידי לתל נריה הצמוד לבית הספר.

עירוני ט'
פלאפל עירוני

החורשה הדרומית

חורשה קיימת ומוצללת, במתחם עתיד לקום דוכן פלאפל המופעל ע"י התלמידים. הסביבה נבחרה לתמוך בפעילות ולהעשיר אותה.

עירוני ז'
לימודי אקולוגיה

החצר המרכזית

החצר מקשרת בין התיכון, מבנה הספרייה והרדיו. במצב הקיים מזנחת - קרקע חשופה, ריהוט חלקי אך מוצללת ע"י עצים בוגרים. החצר מהווה מרכז פוטנציאלי ללימוד, טיפוח וגאווה ע"י התלמידים.

סקר תשתיות טבעיות ← תדריך תכנון ← ליווי תכנון

עירוני ז' לימודי אקולוגיה

עירוני ט' פלאפל עירוני

עירוני יד' מעבדות חוץ

סקר טבע עירוני – בוצע ע"י החברה להגנת הטבע לכל אחד מבתי הספר

עופות - כ-15% פולשים, נמצא תור מצוי - אוכלוסייתו שרויה בסיכון בארץ ובעולם. מיני עופות זוחלים המשמשים במדברים אקולוגים לחרקים ויתושים. מגוון פרפרים - מצביע על שטח טבעי בעל מגוון צומח עונתי בבי"ס וסביבתו. צמחייה - כמחצית המינים אופייניים לבית הגידול ההיסטורי של גבעות הכורכר והחמרה בתל אביב, כ-10% פולשים.

מיני עופות מרביתם מלווי אדם, כ-20% פולשים, מיני עופות זוחלים המשמשים במדברים אקולוגים לחרקים ויתושים. מגוון פרפרים - מצביע על איכות יחסית גבוהה של משארי טבע השטח ביה"ס בהם צומח עונתי מקומי מגוון. צמחייה - כ-10% מינים פולשים, חלק קטן אופייני לבית הגידול ההיסטורי של גבעות הכורכר והחמרה של מישור החוף. עצי שיץ בשטח בי"ס ומחוצה לו, מהווה "מגנט" אקולוגי.

מיני עופות מלווי אדם, כ-15% פולשים, נמצאה שיחנית קטנה, מין נודד שמתמעט. מיני עופות זוחלים המשמשים במדברים אקולוגים לחרקים ויתושים. מיעוט יחסי של פרפרים - מצביע על דלות בעושר צומח מקומי. צמחייה - כ-15% מינים פולשים, מרבית המינים חובבי חנקות המתפתחים בשטחים מופרים. חלק קטן מהמינים אופייני לקרקעות קלות של מישור החוף (חולות, כורכר וחמרה).

טבע מלמדן | הטמעת טבע עירוני בחצרות בתי הספר

מים

חשיפת תהליכים
הקשורים בטיפול
במים בחצרות
בית הספר

קירות וגדרות

שימוש בקירות /
גדרות לגידול,
לימוד והקטנת
רעשים:
שימוש במגוון
טכניקות להקמת
קירות צומחים.

חקלאות

הכשרת החצר
לחקלאות מגוונת:
חקלאות
מסורתית,
חקלאות בת זמננו,
גידול בחממות

פרדס

הקמת מטעים
מבוססים עצי פרי
לטיפול וטיפול
ע"י הילדים

יער מאכל
חורשה

הקמת חורשות
ויערות מאכל
בהתבסס על
עצים קיימים
בחצרות

טבע מקומי
קרקע ומסלעות

החדרת הטבע
העירוני
לתחום חצר
בית הספר

עירוני יד', תל אביב-יפו

חלי אלול צלניקר – סטודיו לאדריכלות נוף

חלי אלול צלניקר- סטודיו לאדריכלות נוף

עירוני יד | חיבור בין תל נריה לכניסה – מעבדות חוץ

יצירת קשר מידי לתל נריה הצמוד ללימוד, טיפול וטיפוח האתר ע"י תלמידי בית הספר. הקמת חממות, מעבדות בתנועה, מעבדות ורטיקליות וערוגות לניסויים במרחב הפתוח. הקמת מרחבי למידה כיתתיים ופרטניים.

רחוב חי ומקיים

סקר תשתיות טבעיות והמלצות לתכנון מקיים

החברה להגנת הטבע - יחידת טבע

עירוני

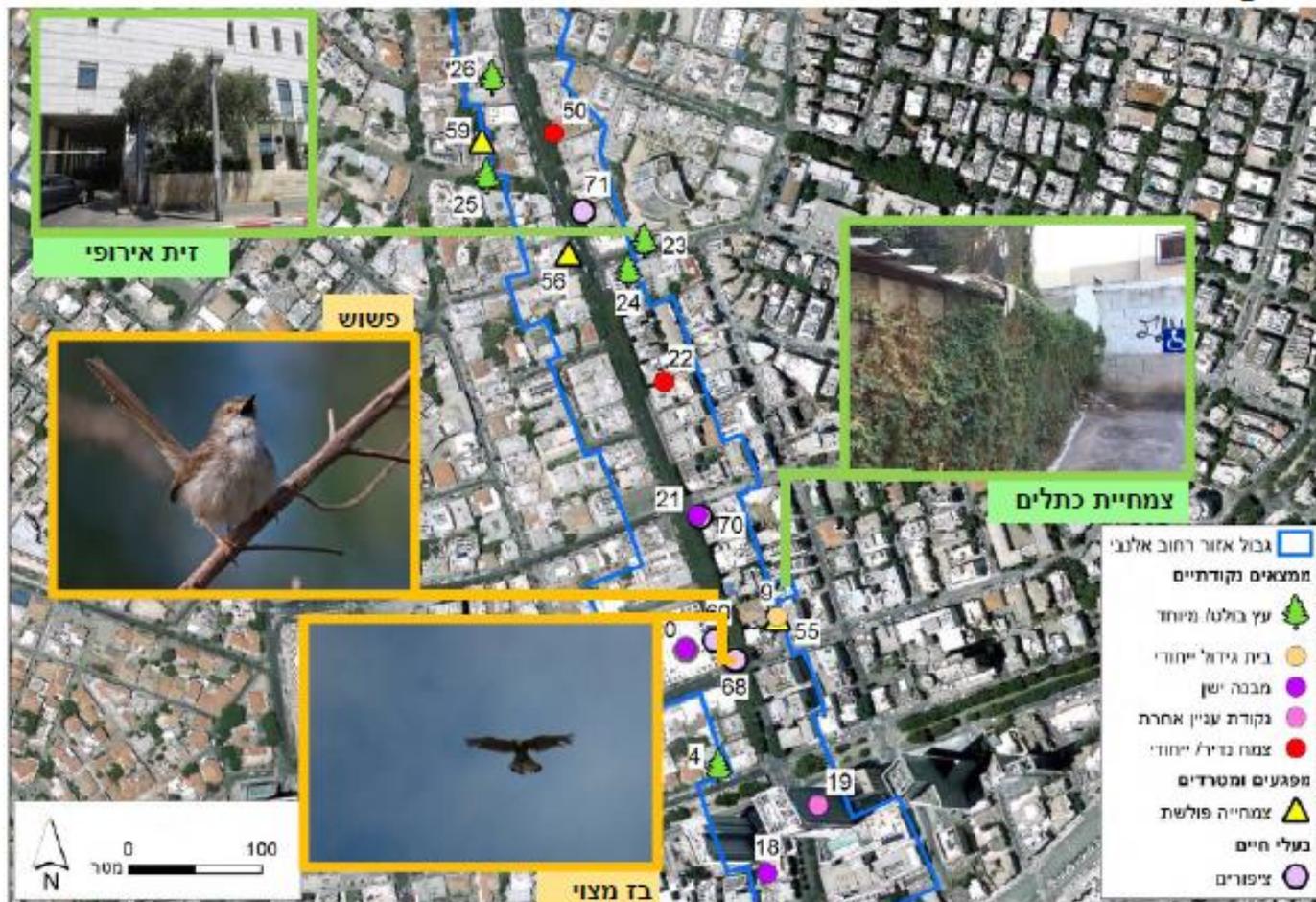
דוגמא לממצאים נקודתיים -

מקטע מרכזי

אלנבי - רחוב חי ומקיים

סקר תשתיות טבעיות והמלצות לתכנון מקיים

תכנון
רח' אלנבי - העליה

אלנבי – רחוב חי ומקיים
סקר תשתיות טבעיות והמלצות לתכנון מקיים

אפשרויות שילוב של תשתיות טבעיות בתחום הפרויקט

גגות ירוקים על המבנים

תיבות קינון על עצים
ובתים

תחנות בעלות גגות חיים

קרקע גלויה עם שיחיה מקומית

טיפול בנגר עילי

פחים חסיני נבירה

תכנון

רח' אלנבי - העליה

אפשרויות שילוב של תשתיות טבעיות בסביבה הבנויה

גג מבנה

1. גג חי טבעי ללא טיפול
2. גג אינטנסיבי (כולל השקיה)

קירות מבנה

5. תוספות ביולוגיות (דרגשי ותיבות קינן, אגני צומח וכד')
6. כיסוי צומח (מטפסים)

נגר עילי

10. נקודות קליטה ראשוניות
11. מיתון והולכה
12. קליטה

חברות חי

13. תיבות קינן, אזור האכלה ושתיה

חברות צומח

14. צומח טבעי האופייני למרחב הגאוגרפי (בתה כורכרית, אדמות כבדות, חמרה, חולית ועוד)
15. חקלאות מסורתית
16. חקלאות בת זמננו
17. חורש טבעי (אלונים, שיזפים, אלות)
18. יער נטע אדם
19. צמחיה תרבותית (וושנינגטוניות, הרדוף הנחלים)

שימור וניהול מי נגר במרחב העירוני

Street SUDS planter, Portland (© Environmental Services, Portland, Oregon)

- צמצום הצפות ברחובות העיר
- הקטנת כמות המזהמים המוזרמים לנחלים, לחופי הרחצה ולים
- העשרת ושיפור איכות מי התהום
- צמצום נזק לתשתיות עירוניות ורכוש פרטי
- ניצול מי נגר לטובת השקיית גינות ציבוריות, גינון בכיכרות ובשולי מדרכות, שדרות עצים
- צמצום סחף ושימור קרקע מקומית

צילום: ניצן מתן

חוף הדולפינריום בת"א 27.10.2015

הצפות בכיכר המדינה בתל אביב צילום: דוד יערי

פארק עמק הצבאים, ירושלים re-wilding

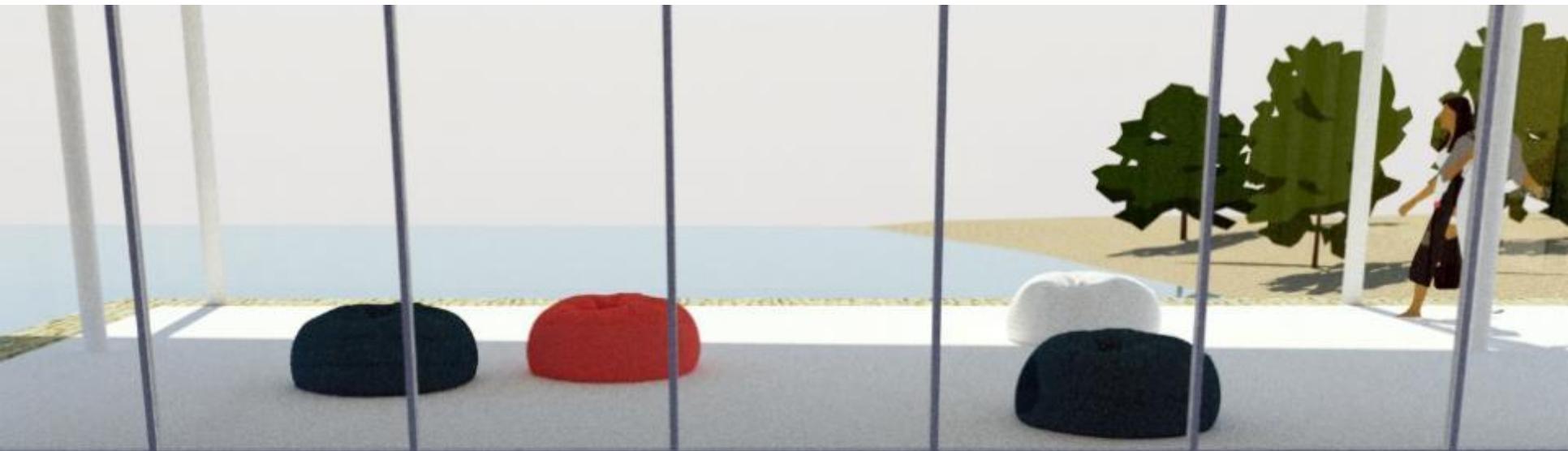
"בית התצפיות" בפארק עמק הצבאים בירושלים

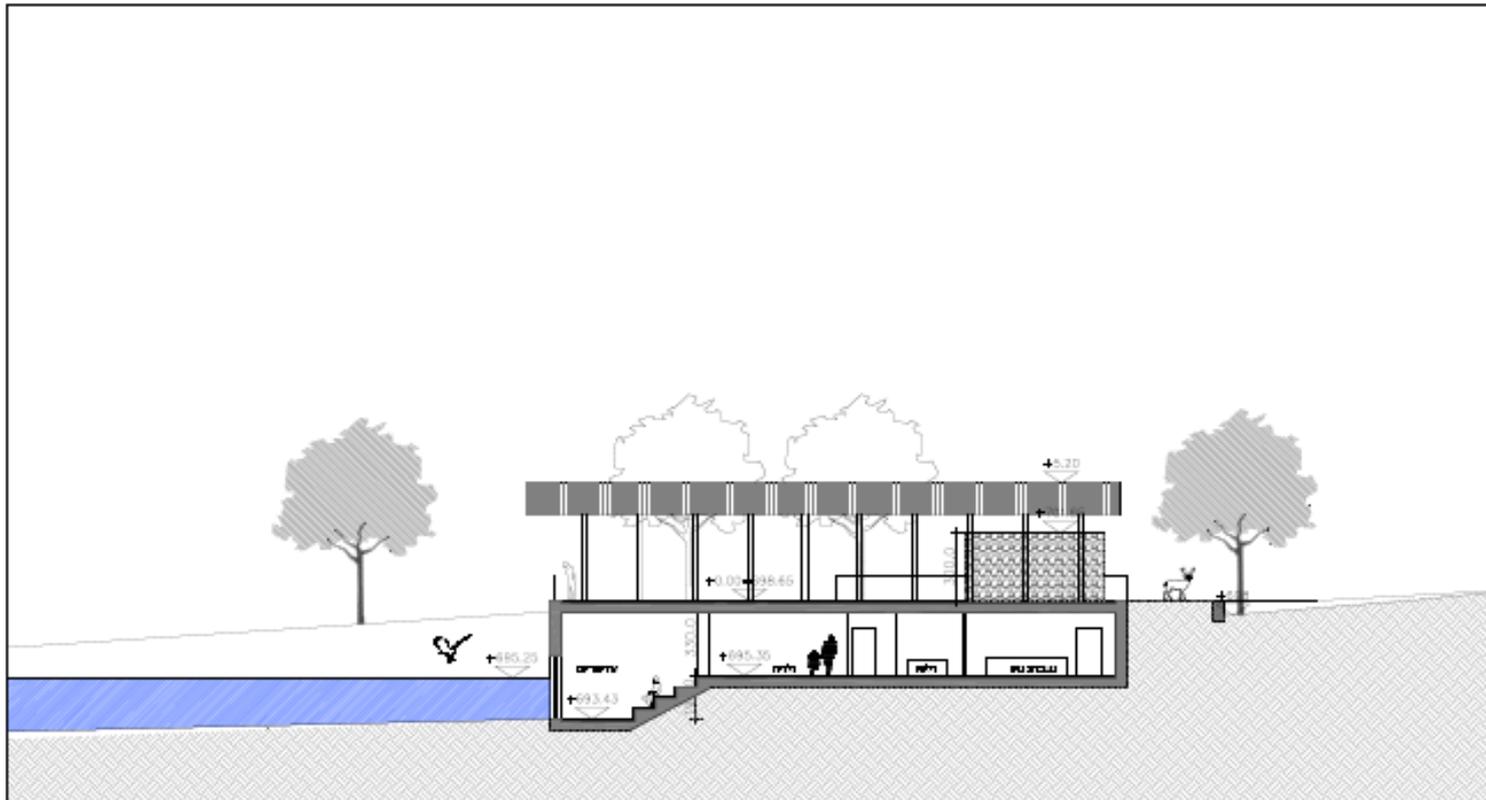
ועדיה וינשטיין אדירכלים, אדריכלית אחראית: תמר לוינגר
(עמיר בלבן, יעל המרמן סולר- החברה להגנת הטבע)

ועדיה וינשטיין אדירכלים, אדריכלית אחראית: תמר לוינגר
(עמיר בלבן, יעל המרמן סולר- החברה להגנת הטבע)

ועדיה וינשטיין אדירכלים, אדריכלית אחראית: תמר לוינגר
(עמיר בלבן, יעל המרמן סולר- החברה להגנת הטבע)

לינויים

שטח	חומר	כמות
1		
2		
3		
4		
5		

הקטן יגבש המינות היעילי אשר הפני ביתו...
 המבנה יעוצב ויבנה בהתאם לתוכנית...
 על מנת להבטיח את חוסן הבניין...
 כל המידע הנדרש יימסר...
 כל המידע הנדרש יימסר...
 כל המידע הנדרש יימסר...

דוד ורדי | אדריכלות ואמנות
 Dodi & Rudi | Architecture & Art

רחוב מלחה 10, תל אביב 6109101, ישראל
 052-5333333 | www.dodi-rudi.com

המסמך המוצג: תוכנית אדריכלית

שם הפרויקט: מבנה תצפית

מספר הפרויקט: 1000

תאריך: 10-10-2023

לוח משריפה: [Diagram showing fire resistance ratings]

מספר	תיאור	תאריך	מחיר
1	אדריכלות	10.10.2023	1,200
2	אדריכלות	10.10.2023	1,200

שם הלקוח: משרד תכנון

משרד תכנון
 רחוב מלחה 10, תל אביב 6109101, ישראל
 052-5333333 | www.dodi-rudi.com

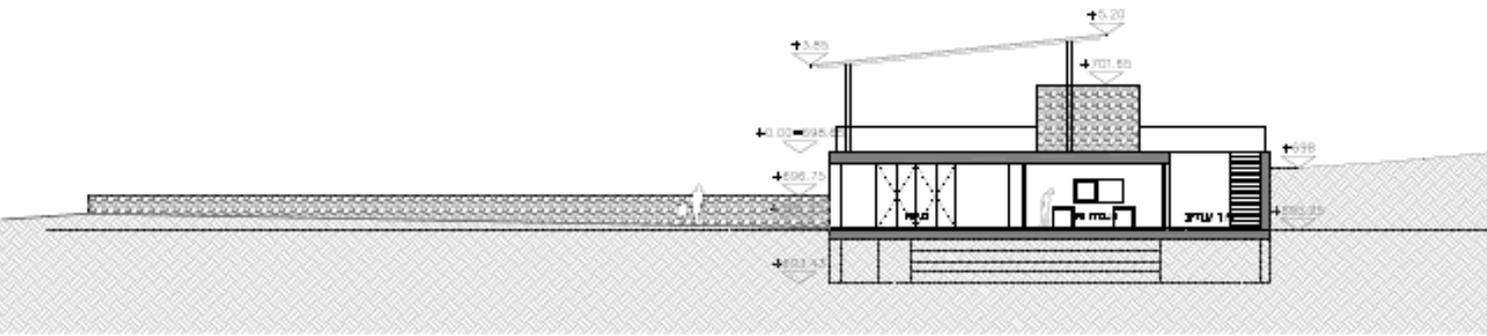
שינויים

ש.ר.	תיאור	מסלול
1		
2		
3		
4		
5		

התוכנית מפרטת את השינויים המוצעים לפרויקט, כולל שינויים במבנה, במעטפת ובנוף. השינויים מוצעים על מנת לשפר את איכות החיים ואת המראה הכללי של הפרויקט. השינויים מוצעים על מנת להבטיח את התאמת הפרויקט לתוכנית המבנה והנוף, ולשפר את איכות החיים ואת המראה הכללי של הפרויקט. השינויים מוצעים על מנת להבטיח את התאמת הפרויקט לתוכנית המבנה והנוף, ולשפר את איכות החיים ואת המראה הכללי של הפרויקט.

דודל ויז | אדריכלות נוף בע"מ
 Racheli Weiss | Landscape & Architecture Ltd.
 רחוב מלביץ 10, תל אביב 6109902, טל: 03-5244444, www.dodol.co.il

המסמך המוצג
 עניוק האימונים
 עיריית ירושלים

PRO E T
 נובנה תצפית

SUB E T
 חתך ב-ב

ליח חתך לחינה

תאריך	תיאור	מסלול
18.08.18	תוכנית	1:200

מסמך מס' 822/10/4.../initial

המסמך המוצג
 עניוק האימונים
 עיריית ירושלים
 רחוב מלביץ 10, תל אביב 6109902, טל: 03-5244444, www.dodol.co.il

תודה!

תצפיות בטבע העירוני עם החברה להגנת הטבע

Yael

Home

Create

תצפיות בטבע העירוני
עם החברה להגנת
הטבע

Public group

About

Discussion

Announcements

Members

Events

Videos

Photos

Files

Group Insights

Moderate Group

Group Quality

Search this group

Shortcuts

Joined

Notifications

Share

More

Write Post

Add Photo/Video

Live Video

More

Write something...

Photo/Video

Watch Party

Tag Friends

GROUP BY

החברה להגנת הטבע

105,301 like this

Learn More

INVITE MEMBERS

Embed Invite